

Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών
Τμήμα Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης
(ΘΙΣΤΕ)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
Ακαδημαϊκό έτος 2020-2021

Σύνολο μαθημάτων: 40 (24 επισκοπήσεις, 12 Διαλέξεις, 4 Σεμινάρια)

30 πιστωτικές μονάδες ανά εξάμηνο= 60 ανά έτος

240 πιστωτικές μονάδες για τη λήψη πτυχίου

Κάθε μάθημα του Α' και Β' έτους: 5 πιστωτικές μονάδες

1 Διάλεξη: 7 πιστωτικές μονάδες

1 Σεμινάριο: 9 πιστωτικές μονάδες

1 Πρακτική Άσκηση: 7 πιστωτικές μονάδες

1 Πτυχιακή Εργασία: 16 πιστωτικές μονάδες (=1 Διάλεξη: 7 πιστωτικές

Μονάδες+1 Σεμινάριο: 9 πιστωτικές μονάδες)

Πεδία

I. Ιστορία και Θεωρία της Τέχνης και της Αρχιτεκτονικής (ΙΣΘΕΤΑ 001-499)

Συντομογραφίες:

Δ=Διάλεξη

ΤΕ=Τέχνη

ΑΡ=Αρχιτεκτονική

Σ=Σεμινάριο

ΤΕ=Τέχνη

ΑΡ=Αρχιτεκτονική

Κωδικοί:

Δ-ΙΣΘΕΤΑ 001-199

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 001-099

Δ-ΑΡ-ΙΣΘΕΤΑ 100-199

Σ-ΙΣΘΕΤΑ 200-499

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 200-399

Σ-ΑΡ-ΙΣΘΕΤΑ 400-499

Π. Φιλοσοφία της Τέχνης και Ανθρωπιστικές Επιστήμες (ΦΙΤΑΕ 500-999)

Συντομογραφίες:

Δ=Διάλεξη

ΦΙ=Φιλοσοφία

ΑΝ=Ανθρωπιστικές Επιστήμες

Σ=Σεμινάριο

ΦΙ=Φιλοσοφία

ΑΝ=Ανθρωπιστικές Επιστήμες

Κωδικοί:

Δ-ΦΙΤΑΕ 500-699

Δ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 500-599

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 600-699

Σ-ΦΙΤΑΕ 700-999

Σ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 700-899

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 900-999

Οι μοναδικοί κωδικοί του κάθε μαθήματος παραμένουν σε ισχύ, ενεργοποιημένοι ή μη, έως ότου εξαντληθούν.

Α' και Β' έτος: 24 υποχρεωτικά μαθήματα

Α' εξάμηνο

A1 Ιστορία της Τέχνης: εποπτική εισαγωγή (Συνδιδασκαλία)

Γιάννης Κουκουλάς (Πανεπ. υπότροφος)

Εποπτική εισαγωγή στο σύνολο των περιόδων, ρευμάτων, κινημάτων και τάσεων της ιστορίας της τέχνης της Δύσης από την αρχαιότητα έως τις μέρες μας.

A2 Ιστορία της Αρχαίας Τέχνης (Συνδιδασκαλία)

Βασιλική Μπούρα (Πανεπ. υπότροφος)

Στόχος του μαθήματος είναι η επισκόπηση της αρχαίας ελληνικής τέχνης από τον 10ο αι. π.Χ. έως και τα τέλη του 1ου αι. π.Χ. αιώνα, κατά τη διάρκεια δηλαδή της διαμόρφωσης και ανάπτυξης του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού στον ανατολικομεσογειακό χώρο. Την περίοδο αυτή διαπιστώνεται η δημιουργία υψηλής ποιότητας τεχνών, κέντρο των οποίων ήταν ο άνθρωπος με τις ποικίλες δραστηριότητές του στη δημόσια και ιδιωτική σφαίρα της κοινωνίας στην οποία ζούσε. Η αρχαία ελληνική τέχνη εξέφρασε σταδιακά και ανά εποχή ιδανικά και αξίες που απηχούσαν τα εκάστοτε πολιτεύματα (αριστοκρατικό, τυραννικό, δημοκρατικό, μοναρχικό), αλλά και τη σχέση του ανθρώπου με τις λατρευόμενες θεότητες, ανθρωποκεντρικές επίσης. Στα μαθήματα εξετάζονται ανά εποχή οι βασικές κατηγορίες της αρχαίας ελληνικής τέχνης (αρχιτεκτονική, γλυπτική, ζωγραφική, αγγειογραφία και μικροτεχνία). Η επισκόπηση τελειώνει με την προσέγγιση του αρχαίου ελληνικού με το ρωμαϊκό πολιτισμό και τη δημιουργία του λεγόμενου ελληνορωμαϊκού πολιτισμού.

A3 Ιστορία της Τέχνης της Μεσαιωνικής Ευρώπης

Καλλιρρόη Δινάρδου

Στόχος του μαθήματος είναι η επισκόπηση των εξελίξεων στην Ευρωπαϊκή τέχνη από τον 4^ο έως τον 14^ο αιώνα. Οι διαλέξεις μοιράζονται ανάμεσα στην τέχνη της Ύστερης Αρχαιότητας, τη Βυζαντινή τέχνη και την τέχνη της Μεσαιωνικής Δύσης, με ιδιαίτερη έμφαση στη μνημειακή ζωγραφική, τη γλυπτική και έργα μικροτεχνίας.

A4 Ιστορία των Αισθητικών Θεωριών 1: Αρχαιότητα – Νεότεροι χρόνοι (Συνδιδασκαλία)

Θωμάς Συμεωνίδης (Πανεπ. υπότροφος)

Το μάθημα συνιστά επισκόπηση της ιστορίας της φιλοσοφίας μέσα από το πρίσμα της ανάπτυξης των αισθητικών θεωριών. Καλύπτονται εδώ οι ιστορικές περιόδους της Αρχαιότητας, του Μεσαίωνα, της Αναγέννησης, του 17ου αιώνα, του Διαφωτισμού, καθώς και του πρώτου μισού του 19ου αιώνα. Πιο συγκεκριμένα, εκτίθενται διαδοχικά τα επιχειρήματα που αντλούνται από τα έργα του Πλάτωνα, του Αριστοτέλη, της ελληνιστικής φιλοσοφίας (Στοά, Κήπος, Σκεπτικοί, Κυνικοί) και της ελληνορωμαϊκής παράδοσης, της φιλοσοφίας της Ύστερης Αρχαιότητας (Πλωτίνος, Αυγουστίνος), της ύστερης βυζαντινής και δυτικής χριστιανοσύνης, των αναγεννησιακών φιλοσόφων, λογίων και καλλιτεχνών, όπως και των φιλοσόφων που συνδέονται ποικιλοτρόπως με τα ρεύματα του ορθολογισμού και της εμπειριοκρατίας, του κριτικισμού, του ιδεαλισμού και του ρομαντισμού. Η ιστορία αυτή, η οποία συσχετίζεται με τα ευρύτερα πολιτισμικά, καλλιτεχνικά και επιστημονικά συμφραζόμενα, επιδιώκει να αναδείξει τις παραμέτρους εκείνες που μας επιτρέπουν να προσδιορίσουμε με ακρίβεια τόσο τις έννοιες της τέχνης και της καλλιτεχνικής δραστηριότητας όσο και τον αντίκτυπό τους στη ζωή και τη σκέψη.

A5 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία

Άντα Διάλλα

Ο στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιάσει τις κυριότερες οικονομικές, κοινωνικές, πολιτικές και πολιτισμικές συνιστώσες που διαμορφώνουν τις ευρωπαϊκές εμπειρίες κατά τον 19^ο αιώνα. Ο σκοπός δεν είναι να παρουσιαστεί ένα σύνολο ιστοριών των επιμέρους χωρών της ευρωπαϊκής ηπείρου, αλλά η ταυτόχρονη πραγμάτευση των εξελίξεων που διαμόρφωσαν τον σύγχρονο κόσμο, έτσι ώστε οι φοιτητές να έχουν τη δυνατότητα να αντιλαμβάνονται τη σημασία των υπερεθνικών διαδικασιών, την εσωτερική διαφοροποίηση και την αλληλεπίδραση, την ενότητα αλλά και την ποικιλία των ευρωπαϊκών εμπειριών. Τα μαθήματα οργανώνονται θεματικά και γύρω από σημαντικές έννοιες κλειδιά, όπως κινήματα, επαναστάσεις, ρεύματα ιδεών, έθνος-κράτος, αυτοκρατορίες, κοινοβουλευτικά καθεστώτα, συνασπισμοί κρατών, διατηρώντας πάντα στον διανοητικό ορίζοντα την χρονική ακολουθία των φαινομένων.

A6 Αγγλική Ορολογία Τέχνης 1 (Συνδιδασκαλία)

Μαρία Βάρα, ΕΕΠ Σχολής Ικάρων (ανάθεση)

A7 Γαλλική Ορολογία Τέχνης 1 (Συνδιδασκαλία)

Μαρίνα Παππά, Ιόνιο Πανεπιστήμιο (ανάθεση)

Οι φοιτητές επιλέγουν μεταξύ της αγγλικής και της γαλλικής γλώσσας. Σκοπός του μαθήματος είναι να εφοδιάσει τους φοιτητές με τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις στρατηγικές που απαιτούνται για τη μελέτη αγγλόφωνων / γαλλόφωνων κειμένων τέχνης ώστε να διευκολύνει την πρόσβαση σε ξενόγλωσση βιβλιογραφία. Έμφαση δίνεται στην αγγλική / γαλλική ορολογία της τέχνης μέσα από την προσέγγιση επιστημονικών κειμένων. Εστιάζουμε στις ιδιαιτερότητες του δοκιμιακού λόγου και σε όρους-κλειδιά απαραίτητους για την κατανόηση του ακαδημαϊκού τρόπου γραφής.

B' εξάμηνο

B1 Ιστορία της Τέχνης των νεότερων χρόνων 1: Αναγέννηση και Μπαρόκ (Συνδιδασκαλία)

Ναυσικά Λιτσαρδοπούλου

Η έμφαση δίνεται στην αναγεννησιακή εικαστική παραγωγή της ιταλικής χερσονήσου από τον 14^ο έως και τον 16^ο αιώνα, ενώ παρουσιάζονται παραδείγματα έργων και από άλλες ευρωπαϊκές χώρες, όπως από τη Γαλλία, τη Γερμανία, τις Κάτω Χώρες. Κεντρική θέση κατέχουν βασικά ζητήματα, όπως τα διαφορετικά τεχνοτροπικά ιδιώματα, όπως διαμορφώνονται μέσα στην ευρεία αυτή περίοδο, οι διαφορές που εντοπίζονται ανάμεσα σε ορισμένα καλλιτεχνικά κέντρα της ιταλικής χερσονήσου (π.χ. Ρώμη, Φλωρεντία, Σιένα, Βενετία), η σχέση της καλλιτεχνικής παραγωγής με σημαντικούς αναθέτες της εποχής (π.χ. Μέδικοι, πάπες). Το αξίωμα *ut pictura poesis* εξετάζεται μέσα από τη μελέτη της σχέσης συγκεκριμένων έργων και εικονογραφικών συνόλων με λογοτεχνικά κείμενα, συμβολικά σχήματα και θεωρητικά κείμενα περί τέχνης. Το τελευταίο μέρος του μαθήματος καταλαμβάνει μια πρώτη συζήτηση για την ευρωπαϊκή τέχνη του 17^{ου} αιώνα, το μπαρόκ, και την ευρωπαϊκή τέχνη από το 1700 έως το 1770 περίπου, το ροκοκό.

B2 Ιστορία της Τέχνης των νεότερων χρόνων 2: από τον Νεοκλασικισμό στον Ιμπρεσιονισμό (Συνδιδασκαλία)

Ασημίνα Κανιάρη

Επισκόπηση της τέχνης από τα καλλιτεχνικά ρεύματα του δευτέρου μισού του 18^{ου} αιώνα έως τα τέλη του 19^{ου} αιώνα με κύρια αναφορά στη ζωγραφική του Νεοκλασικισμού, τη Ρομαντική ζωγραφική του 19^{ου} αιώνα και τα ρεύματα του δευτέρου μισού του 19^{ου} αιώνα, από τον Ρεαλισμό έως και τον Ιμπρεσιονισμό.

B3 Μεθοδολογία της Ιστορίας της Τέχνης

Χριστίνα Δημακοπούλου (Πανεπ. υπότροφος)

Εποπτική παρουσίαση συγγραφέων και τάσεων που συγκροτούν τη μεθοδολογική ιστοριογραφική και ακαδημαϊκή παράδοση της ιστορίας της τέχνης, από τους νεότερους χρόνους έως την εποχή μας (βιογραφική ιστορία, ειδημοσύνη, μορφοκρατικές θεωρίες, εικονολογία, κοινωνική ιστορία της τέχνης, σύγχρονες προσεγγίσεις).

B4 Ιστορία των Αισθητικών Θεωριών 2: από τους νεότερους χρόνους έως τις μέρες μας (Συνδιδασκαλία)

Παναγιώτης Πούλος

Το μάθημα ολοκληρώνει την επισκόπηση της ιστορίας της φιλοσοφίας μέσα από το πρίσμα της ανάπτυξης των αισθητικών θεωριών. Καλύπτονται εδώ το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα, καθώς και ο 20ός αιώνας. Πιο συγκεκριμένα, εκτίθενται αρχικά οι διαφορετικές αισθητικές τοποθετήσεις των καλλιτεχνών, συγγραφέων και ποιητών απέναντι στον πρωτοεμφανιζόμενο κεφαλαιοκρατικό τρόπο παραγωγής, και μάλιστα σε συνδυασμό με τη σταδιακή ανάδυση των επιστημών του ανθρώπου (ψυχολογία, ανθρωπολογία και κοινωνιολογία της τέχνης). Στη συνέχεια, εξετάζονται τα επιχειρήματα που αντλούνται από τις αισθητικές θεωρίες του εικοστού αιώνα σ' ένα ευρύ γεωγραφικό φάσμα. Η ιστορία αυτή, η οποία συσχετίζεται εδώ τόσο με τις νεότερες φιλοσοφικές αναζητήσεις όσο και με τις ποικίλες καλλιτεχνικές και λογοτεχνικές εκφάνσεις της περιόδου του Μοντερνισμού, επιδιώκει να αναδείξει εντέλει τα κεντρικά διακυβεύματα της σύγχρονης αισθητικής φιλοσοφίας.

B5 Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία

Άντα Διάλλα

Ο σκοπός του μαθήματος είναι να συζητήσει τα βασικά χαρακτηριστικά του ευρωπαϊκού 20^{ού} αιώνα: από την μια μεριά την αλματώδη τεχνολογική και επιστημονική πρόοδο –που επιφέρει βαθύτατους οικονομικούς, κοινωνικούς, ιδεολογικούς μετασχηματισμούς, αλλά και μετασχηματισμούς στις νοοτροπίες– και από τη άλλη τη συνεχιζόμενη και εντεινόμενη βία. Την περίοδο αυτή η Ευρώπη χαρακτηρίζεται από συγκρουόμενα συστήματα αξιών και κυρίως τη σύγκρουση ανάμεσα στο φιλελευθερισμό, το φασισμό, και τον κομμουνισμό. Είναι η εποχή των ολοκληρωτικών πολέμων. Η Ευρώπη αντιμετωπίζει την ενσωμάτωση των μαζών στον πολιτικό και κοινωνικό βίο, ενώ προς το τέλος της περιόδου αναζητεί εκ νέου την θέση της σε ένα μη ευρωκεντρικό κόσμο.

B6 Αγγλική Ορολογία Τέχνης 2 (Συνδιδασκαλία)

Μαρία Βάρα, ΕΕΠ Σχολής Ικάρων (ανάθεση) /

B7 Γαλλική Ορολογία Τέχνης 2 (Συνδιδασκαλία)

Μαρίνα Παππά, Ιόνιο Πανεπιστήμιο (ανάθεση)

Οι φοιτητές επιλέγουν μεταξύ της αγγλικής και της γαλλικής γλώσσας. Σκοπός του μαθήματος είναι να εφοδιάσει τους φοιτητές με τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις στρατηγικές που απαιτούνται για τη μελέτη αγγλόφωνων / γαλλόφωνων κειμένων τέχνης ώστε να διευκολύνει την πρόσβαση σε ξενόγλωσση βιβλιογραφία. Έμφαση δίνεται στην αγγλική / γαλλική ορολογία της τέχνης μέσα από την προσέγγιση επιστημονικών κειμένων. Εστιάζουμε στις ιδιαιτερότητες του δοκιμιακού λόγου και σε όρους-κλειδιά απαραίτητους για την κατανόηση του ακαδημαϊκού τρόπου γραφής.

Γ' εξάμηνο

Γ1 Ιστορία της Αρχιτεκτονικής 1 (Συνδιδασκαλία)

Ανδρέας Γιακουμακάτος

Το μάθημα εξετάζει την ευρωπαϊκή αρχιτεκτονική από την έναρξη της «μοντέρνας εποχής» (1401) ως το τέλος του «μακρού 19^{ου} αιώνα» (1914). Προσεγγίζονται ζητήματα σχετικά με τη θεωρία και την αρχιτεκτονική της ιταλικής Αναγέννησης, του Μπαρόκ, του Νεοκλασικισμού, των πόλεων του 19^{ου} αιώνα, της αρχιτεκτονικής των νέων υλικών και της Αρ νουβό. Αναλύεται επίσης η σημασία του ευρωπαϊκού πολιτισμού και ιδιαίτερα του αρχιτεκτονικού για την ανάπτυξη της παγκόσμιας έντεχνης αρχιτεκτονικής. Δίνεται έμφαση σε οπτικοακουστικά μέσα πρόσληψης και κατανόησης των ζητημάτων.

Γ3 Μοντέρνα και Σύγχρονη Τέχνη (Συνδιδασκαλία)

Νίκος Πεγιούδης (Πανεπ. υπότροφος)

Το μάθημα εξετάζει την ιστορία της δυτικής τέχνης από τα τέλη του 19ου μέχρι τον 21ο αιώνα. Ξεκινώντας από τις εξελίξεις στη διάρκεια του 19ου αιώνα όχι μόνο στις εικαστικές τέχνες αλλά και στις εφαρμοσμένες τέχνες και το ντιζάιν, το μάθημα θα συνεχίσει με την ιστορία των καλλιτεχνικών πρωτοποριών του α' μισού του 20ού αιώνα (εξπρεσιονισμός, κυβισμός, φουτουρισμός, ντανταϊσμός, σουρεαλισμός, κονστρουκτιβισμός), θα συζητήσει τη σχέση τέχνης πολιτικής στις φιλελεύθερες δημοκρατίες και τα ολοκληρωτικά καθεστάτα, την καλλιτεχνική διασπορά κατά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, συνεχίζοντας με τη μελέτη των καλλιτεχνικών κινημάτων κατά τον Ψυχρό Πόλεμο για να καταλήξει σε μια κριτική επισκόπηση της σύγχρονης τέχνης και της θεωρίας της.

Γ4 Φιλοσοφία της Τέχνης

Νίκος Ερηνάκης (Παν. υπότροφος)

Η φιλοσοφία της τέχνης εστιάζει στο ερώτημα «Τι είναι τέχνη;» Το μάθημα εκκινεί από την κριτική προσέγγιση της δυνατότητας ορισμού της τέχνης, όπως αυτή αναπτύχθηκε στο δεύτερο μισό του 20ού αιώνα. Εξετάζονται, συνοπτικά και κριτικά, βασικές έννοιες που έχουν προταθεί ιστορικά ως ουσιώδη γνωρίσματα της τέχνης: μίμηση/αναπαράσταση, μορφή/δομή, έκφραση, αισθητική εμπειρία. Η δυσκολία

ανεύρεσης ικανοποιητικού ορισμού οδηγεί σε σύγχρονες αντι-ουσιοκρατικές τοποθετήσεις όπως η ιστορικο-θεωρητική προσέγγιση του A. Danto, η λειτουργική προσέγγιση του N. Goodman και η θεσμική θεωρία του G. Dickie, οι οποίες, με τη σειρά τους, αντιμετωπίζονται κριτικά στη διαμόρφωση του σύνθετου διανοητικού και καλλιτεχνικού τοπίου που χαρακτηρίζει την ύστερη νεωτερικότητα.

F5 Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία 1: από τον Ρομαντισμό στον Νατουραλισμό

Σοφία Ντενίση

Εισαγωγικό μάθημα μύησης στις βασικές τάσεις, τα ρεύματα και τους προβληματισμούς των λογοτεχνικών παραδόσεων της ευρωπαϊκής ηπείρου από τα μέσα του 18ου ως τα τέλη του 19ου αιώνα. Κατά κύριο λόγο θα εστιάσουμε την προσοχή μας στα ρεύματα του ρομαντισμού και του ρεαλισμού από τις πρώιμες εκφράσεις τους ως τις όψιμες εκδηλώσεις τους στις βασικές ευρωπαϊκές χώρες (Βρετανία, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ρωσία κ.ά.) και ασφαλώς στην Ελλάδα. Θα προσεγγίσουμε το μεγαλύτερο δυνατό αριθμό αντιπροσωπευτικών κειμένων από τις ελληνικές τους μεταφράσεις μαζί με κείμενα προερχόμενα από την Ελληνική γραμματεία.

F6 Παιδαγωγικά

Μόνικα Παπά, μέλος ΕΔΠΠ, ΤΕΤ ΑΣΚΤ (ανάθεση)

Η επιστημονικότητα της Παιδαγωγικής. Το φαινόμενο της αγωγής. Παράγοντες και μέσα αγωγής. Σκοπός της αγωγής. Νεότερα και σύγχρονα παιδαγωγικά και διδακτικά συστήματα. Σύγχρονες τάσεις της Αγωγής.

F7 Ιστορία και Θεωρία της Φωτογραφίας

Γιάννης Σκαρπέλος, Καθηγητής, Πάντειο Πανεπιστήμιο (ανάθεση)

Σειρά διαλέξεων πάνω στη θεωρία και την ιστορία της φωτογραφίας από το ξεκίνημά της κατά την τρίτη δεκαετία του 19ου αιώνα μέχρι και τα πρόσφατα χρόνια. Θα εξεταστούν αρχικά οι βασικές χρήσεις της φωτογραφίας κατά το 19^ο αιώνα και στη συνέχεια θα επιχειρηθεί μια τεχνοϊστορική πλαισίωση του έργου σημαντικών

φωτογράφων του 20^{ού} αιώνα. Παράλληλα θα συζητηθούν μερικά κείμενα κλειδιά της φωτογραφικής θεωρίας (W. Benjamin, R. Barthes, S. Sontag).

Δ' εξάμηνο

Δ1 Ιστορία της Αρχιτεκτονικής 2 (Συνδιδασκαλία)

Ανδρέας Γιακουμακάτος

Ιστορία, θεωρία και κριτική της αρχιτεκτονικής από το 1870 ως το 2015: Αμερικανική αρχιτεκτονική, Ιστορικές πρωτοπορίες (φουτουρισμός, εξπρεσιονισμός, νεοπλαστικισμός, κονστρουκτιβισμός, τσεχοσλοβάκικος κυβισμός), Μοντέρνο κίνημα στον Βορρά και στον Νότο της Ευρώπης, Διεθνές στυλ, Μεταπολεμική ανοικοδόμηση, Πρωτοπορίες του 1960, Μεταμοντερνισμός, Αποδόμηση, Σύγχρονες αρχιτεκτονικές εκφράσεις στις μητροπόλεις του 21^{ου} αιώνα. Δίνεται έμφαση σε οπτικοακουστικά μέσα πρόσληψης και κατανόησης των ζητημάτων.

Δ2 Ιστορία της Νεοελληνικής Τέχνης

Αλέξανδρος Τενεκετζής (Πανεπ. υπότροφος)

Νεοελληνική τέχνη αποκαλούμε τη μορφή τέχνης που επικρατεί στο νεοσύστατο ελληνικό κράτος μετά την απελευθέρωση από τους Τούρκους. Πρόκειται για μια διαδικασία η οποία συνίσταται στην εγκατάλειψη της βυζαντινής αφαιρετικής παράδοσης (μεταβυζαντινή τέχνη) και στην υιοθέτηση της αναγεννησιακής νατουραλιστικής παράδοσης. Εμφανίζεται σχηματικά με δύο «Σχολές», την Επτανησιακή –ήδη από το 18^ο αιώνα– και τη Σχολή του Μονάχου, καθώς και διάφορους άλλους καλλιτέχνες, οι οποίοι δεν εντάσσονται στις δύο αυτές σχηματικές ταξινομήσεις. Το πρώτο μισό του 20^{ου} αιώνα οι έλληνες καλλιτέχνες αρχίζουν να στρέφονται στο Παρίσι, του οποίου οι επιρροές θα παραμείνουν κυρίαρχες όλο αυτό το διάστημα, παράλληλα όμως και με κάποιες γερμανικές, ιδιαίτερα σημαντικές. Πραγματοποιείται εν ολίγοις η επαφή με τα ευρωπαϊκά μοντερνικά κινήματα και διαμορφώνεται έτσι σταδιακά ένας ελληνικός μοντερνισμός, ο οποίος, μέσω της αναζήτησης της ελληνικότητας, προσπαθεί να συνδυάσει το καινούργιο με την ελληνική παράδοση.

Δ3 Καλλιτεχνικό Εργαστήριο

Γεώργιος Καζάτζης, Πρόεδρος Τμήματος ΤΕΤ ΑΣΚΤ (ανάθεση)

Επικουρία στην οργάνωση του μαθήματος: Μαρία Χατζή, μέλος ΕΔΠ

Το μάθημα αποσκοπεί οι φοιτητές του Τμήματος Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης να εξοικειωθούν με την εικαστική πράξη. Περιλαμβάνει διδασκαλία στα εργαστήρια του

Τμήματος Εικαστικών Τεχνών της ΑΣΚΤ και διαλέξεις με αντικείμενο την εικαστική πράξη.

Δ4 Θεωρία και Κριτική της Τέχνης

Κάτια Παπανδρεοπούλου (Πανεπ. υπότροφος)

Σειρά διαλέξεων γύρω από τα εξής ζητήματα: Η κριτική ορολογία και οι σχετικές έννοιες πριν τη θεσμική καθιέρωση της τεχνοκριτικής (16^{ος}-17^{ος} αιώνας). Η οργάνωση του πεδίου της τέχνης στη Γαλλία κατά το 18^ο αιώνα (Ακαδημία, σαλόν, κριτική) και τα σαλόν του D. Diderot. Η τεχνοκριτική στο 19^ο αιώνα (Γαλλία, Γερμανία, Αγγλία): Ch. Baudelaire, Th. Gautier, H. von Kleist, W. Pater, J. Ruskin, O. Wilde. Φορμαλισμός και μοντερνιστική κριτική: R. Fry, Cl. Greenberg, H. Rosenberg.

Δ5 Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία 2: Μοντερνισμός και Πρωτοπορία

Σοφία Ντενίση

Εισαγωγικό μάθημα μύησης στις βασικές τάσεις, τα ρεύματα και τους προβληματισμούς των λογοτεχνικών παραδόσεων της ευρωπαϊκής ηπείρου από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα ως τα μέσα του 20^{ού}. Κατά κύριο λόγο θα εστιάσουμε στο πολυδιάστατο κίνημα του μοντερνισμού από τις πρώιμες εκφράσεις του τις τελευταίες δεκαετίες του 19^{ου} αιώνα ως τις όψιμες εκδηλώσεις του στα μέσα του 20^{ού} αιώνα σε ευρωπαϊκές χώρες (Βρετανία, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ρωσία κ.ά.). Θα προσεγγίσουμε το μεγαλύτερο δυνατό αριθμό αντιπροσωπευτικών κειμένων από τις ελληνικές τους μεταφράσεις ώστε να εξοικειωθούμε με τα έργα αυτά.

Δ6 Ψυχολογία της Εκπαίδευσης (Συνδιδασκαλία)

Μόνικα Παπά, μέλος ΕΔΙΠ, ΤΕΤ ΑΣΚΤ (ανάθεση)

Η έννοια της μάθησης. Μάθηση και ωρίμαση. Έννοια και αρχές της ενθάρρυνσης. Η Θεωρία της συμπεριφοράς. Μάθηση με δοκιμή και πλάνη. Μάθηση με υποκατάσταση. Συντελεστική μάθηση. Μορφολογική θεωρία μάθησης. Κοινωνικο-γνωστική μάθηση. Αθροιστική μάθηση. Η Ανάπτυξη (έννοια και χαρακτηριστικά). Η θεωρία της γνωστικής ανάπτυξης του J. Piaget.

Γ' και Δ' έτος: 16 μαθήματα

Ε' εξάμηνο

Υποχρεωτικά 3 ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ και 1 ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 615

Μεθοδολογία έρευνας και συγγραφή επιστημονικής εργασίας

Βαρβάρα Ρούσου, μέλος ΕΔΙΠ

Στο μάθημα διδάσκονται:

- α) η μεθοδολογία της έρευνας: έρευνα σε βιβλιοθήκες και αρχεία, βιβλιογραφική έρευνα (σε βιβλιοθήκες και στο διαδίκτυο), βασικά στοιχεία, συστήματα βιβλιογραφικών αναφορών, παραθέματα και υποσημειώσεις.
- β) τα στάδια συστηματικής εκπόνησης και παρουσίασης της επιστημονικής εργασίας, ακαδημαϊκή γραφή: κριτική ανάγνωση πηγών, σχεδιασμός, δομή εργασίας (πρόλογος, εισαγωγή, κεφάλαια κ.λπ), συντακτική-ορθογραφική φροντίδα, επιστημονικός λόγος, τεκμηρίωση, κριτική ανάλυση-συμπεράσματα, τυποποιημένη μορφή εργασίας, συστήματα παραπομπών και αναγραφή βιβλιογραφίας, (αυτό)διόρθωση και τελική παρουσίαση (προετοιμασία, διαφάνειες, κατανομή στον διαθέσιμο χρόνο κ.ά.).
- γ) η διαχείριση ηλεκτρονικών πηγών και μέσων: e-class, επιστημονικοί ιστότοποι, ψηφιοποιημένο υλικό/ψηφιακές βιβλιοθήκες, δημιουργία και χρήση powerpoint κ.λπ.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 002

Η ζωγραφική του 17ου αιώνα στις Κάτω Χώρες

Ναυσικά Λιτσαρδοπούλου

Στο μάθημα αυτό εξετάζεται η ζωγραφική παραγωγή στις Κάτω Χώρες κατά τον 17ο αιώνα. Έμφαση δίνεται στη σύνδεση της παραγωγής αυτής με τους κατακτητικούς πολέμους της Ισπανίας, με τα κοινωνικά και ιδεολογικά ζητήματα που αναδύθηκαν μέσα από τους πολέμους αυτούς και με τις θρησκευτικές διαμάχες της περιόδου που απηχούνται στη χρήση και στη σημασιολόγηση της τέχνης. Σημαντικοί άξονες γύρω από τους οποίους εξετάζεται η ζωγραφική αυτή παραγωγή αποτελούν επίσης οι αντιλήψεις θεωρητικών και κριτικών της τέχνης της εποχής, συλλεκτικές και εργαστηριακές πρακτικές, λογοτεχνικές πηγές και αφηγηματικές παραδόσεις. Ένα καίριο ερώτημα που διατρέχει αυτή την επισκόπηση αφορά στην αντίληψη του όρου

«μπαρόκ». Η εμφάνιση μιας άλλης εικαστικής τάσης, του ροκοκό, σε σύνδεση με τις νέες κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες, ειδικά στη Γαλλία από τις αρχές του 18^{ου} αιώνα έως περίπου το 1770, θα αποτελέσει ακόμα ένα αντικείμενο του μαθήματος.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 010

Καλλιτεχνική Θεωρία από τον Hogarth στον Hockney

Ασημίνα Κανιάρη

Η καλλιτεχνική θεωρία της ζωγραφικής στην Αγγλία κατά το μακρό 19ο αιώνα μέσα από τη μελέτη έργων και θεωρητικών κειμένων καλλιτεχνών και οι σύγχρονες αναγνώσεις τους, με ιδιαίτερη αναφορά στις έννοιες φύση και μηχανή όπως αυτές διαμορφώνονται κατά τις συνθήκες της νεοτερικότητας το 19ο αιώνα στην Αγγλία σε διάλογο με τη βιομηχανική πειθαρχία εργασίας. Η ζωγραφική του τοπίου ως κριτική της βιομηχανικής εργασίας. Ruskin, Turner, Constable, Προραφαηλίτες, William Morris. Σύγχρονη κριτική και αναγνώσεις: Ο David Hockney για τη ρομαντική ζωγραφική του τοπιογράφου John Constable. Ο Alexander McQueen για το Arts and Crafts.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 020

Η Τέχνη στην Ελλάδα μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο

Αλέξανδρος Τενεκετζής (Πανεπ. υπότροφος)

Στη σειρά αυτή διαλέξεων θα εξεταστεί ιστορικά η πορεία των διαφόρων μορφών εικαστικής έκφρασης στην Ελλάδα μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Πρόκειται για μια περίοδο που χαρακτηρίζεται από την ολοένα και πιο γρήγορη σύγκλιση των εγχώριων τάσεων με τα διεθνή δρώμενα. Το αίτημα της «ελληνικότητας», χωρίς να έχει υποχωρήσει απολύτως, εντούτοις ειδικά από τη δεκαετία του 1960 και μετά εκφράζεται όλο και πιο υποτονικά στο λόγο περί εικαστικών και κυρίαρχο πλέον ζητούμενο είναι ο «συγχρονισμός» της εικαστικής παραγωγής της χώρας με αυτή των διεθνών κέντρων. Ξεκινώντας από τη σταδιακή κυριαρχία της Αφαίρεσης από τα μέσα της δεκαετίας του 1950 και τη διεθνή αναγνώριση εκπροσώπων της κατά την δεκαετία του 1960, θα εξεταστούν εικαστικές μορφές που εξελίσσονται πλέον σ' ένα «διευρυμένο πεδίο» (χάπενινγκ, περφόρμανς κοκ) και μπορούν να ενταχθούν στη σύγχρονη τέχνη όπου ζητούμενα πλέον είναι το ξεπέρασμα των στεγανών διακρίσεων ανάμεσα στα είδη, καθώς και η κριτική στους θεσμούς. Θα εξεταστεί επίσης ο ρόλος της δικτατορίας στον έλεγχο της εικαστικής παραγωγής της χώρας και το αν τελικά κατάφερε να

καθυστερήσει εξελίξεις. Τέλος ειδικά για τη μεταπολιτευτική εποχή θα απασχολήσει η όλο και πιο ισχυρή πρόσδεση της τέχνης της χώρας στα διεθνή κέντρα σ' ένα περιβάλλον που επαγγέλλεται τον πλουραλισμό την ίδια στιγμή που μέσω της αυτοκριτικής του αμφισβητεί την ύπαρξή του.

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 613

Από το αναλογικό στο ψηφιακό: μια εισαγωγή στις Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες

Δέσποινα Βαλατσού (Πανεπ. υπότροφος)

Στόχος του μαθήματος είναι να εισαγάγει τους φοιτητές στο νεοαναδυόμενο γνωστικό πεδίο των Ψηφιακών Ανθρωπιστικών Επιστημών, μελετώντας τις βασικές θεωρητικές έννοιες, τις μεθόδους και τις πρακτικές που το χαρακτηρίζουν. Θα συζητηθούν ερωτήματα όπως ενδεικτικά «Τι είναι οι ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες;», «Ποια είναι η ιστορία τους;», «Ποια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά τους;», «Υπάρχουν κριτικές προσεγγίσεις στο νέο αυτό γνωστικό πεδίο και ποιες είναι αυτές;». Στο πλαίσιο του μαθήματος θα παρουσιαστούν και θα αναλυθούν πολλά DH projects.

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 614

Η διαχρονικότητα της Παιδαγωγικής Επιστήμης στην εκπαιδευτική διαδικασία

Μόνικα Παπά, μέλος ΕΔΙΠ, TET ΑΣΚΤ (ανάθεση)

Στο πλαίσιο του μαθήματος θα μελετηθούν: η εποχή του πραγματισμού (οι απόψεις του Ρατιχίου, η συμβολή του Κομενίου), η εποχή του διαφωτισμού (ο εμπειρισμός του J. Locke, ο φυσιολογισμός του J.J. Rousseau), ο νεότερος ανθρωπισμός (ο φιλανθρωπισμός του Basedow, ο κατεξοχήν ανθρωπισμός, η συμβολή του Pestalozzi, η συμβολή του Frobel, ενοποίηση της ζωής στην εργασία, το παιχνίδι), η θεμελίωση της παιδαγωγικής επιστήμης (η συμβολή του Schleiermacher, το σύστημα του Herbart, ο ψυχικός κόσμος, το διδακτικό σύστημα, κριτική του ερβαρτιανού συστήματος), η σύγχρονη παιδαγωγική και διδακτική σκέψη, J. Dewey (ο πραγματισμός, πορεία της διδασκαλίας, η κοινωνικοποίηση του σχολείου, καθοδηγούμενη αυτενέργεια, η συμβολή του G. Kerschensteiner, ελεύθερη διανοητική εργασία, γνωρίσματα της σχολικής εργασίας), το σχολείο ενέργειας (το σύστημα του Claparede, ατομικές διαφορές, αρχές της λειτουργικής αγωγής, έννοια και έρευνα της ευφυΐας, η συμβολή

του Dottrens, προσωπική και κοινωνική αγωγή, η μέθοδος Decroly, η ελεύθερη ομαδική εργασία, η θεωρία του Blonskij, παράμετροι του Βιομηχανικού σχολείου, η οργάνωση του σχολείου), η αντιαυταρχική αγωγή (βασικές αρχές της αντιαυταρχικής αγωγής, κριτική του Summerhill, η κριτική του E. Fromm), η αμφισβήτηση του σχολείου (η φαινομενολογία του σχολείου, Ivan Illich).

Δ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 500

Ζητήματα Αισθητικής

Θωμάς Συμεωνίδης (Πανεπ. υπότροφος)

Ο σκοπός του συγκεκριμένου μαθήματος είναι να υπάρξει μια εμβάθυνση σε επιμέρους ζητήματα της αισθητικής, συνδέοντας τις σύγχρονες εξελίξεις στον χώρο της τέχνης με έννοιες και θεωρήσεις που διατρέχουν την ιστορία των αισθητικών θεωριών και των καλλιτεχνικών πρακτικών. Θα αναλυθούν ζητήματα που αφορούν τον ορισμό της τέχνης και της αισθητικής, τη σχέση της τέχνης με την πραγματικότητα και την κοινωνία, τη συνάρθρωση της αισθητικής με την πολιτική και την ηθική. Παράλληλα, θα υπάρξει εστίαση στην έννοια της εικόνας (πώς καταλήγουμε σε αυτή μέσα από την εξέλιξη της σκέψης πάνω στις έννοιες της αναπαράστασης και της μορφής, αλλά και τις εξελίξεις στα νέα μέσα), στις σχέσεις ενός έργου τέχνης (και τη σύνδεση με έννοιες όπως ισότητα, δικαιοσύνη, αιτιότητα, όριο, μέτρο) και τις σχέσεις μεταξύ των τεχνών (εστιάζοντας σε διαστάσεις όπως ο χώρος, ο χρόνος, τα υλικά, τα μέσα, ο σχεδιασμός, η κατασκευή, ο χαρακτήρας, η λογική διάρθρωση).

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 209

Νεοελληνική Τέχνη: πρώτο μισό του 20ού αιώνα

Αλέξανδρος Τενεκετζής (Πανεπ. υπότροφος)

Στόχος του μαθήματος είναι η επισκόπηση της νεοελληνικής τέχνης κατά το α' μισό του 20^{ου} αιώνα και η ανίχνευση των ποικίλων εκφάνσεών της σε σχέση με τα ευρωπαϊκά καλλιτεχνικά κινήματα. Η πολυπλοκότητα και η αντιφατικότητα που χαρακτηρίζει την τέχνη στη συγκεκριμένη περίοδο θα εξεταστεί μέσα από το έργο των σημαντικότερων καλλιτεχνών της, εστιάζοντας στην τοπιογραφία, καθώς και στις

έννοιες της παράδοσης και του μοντερνισμού σε σχέση με τη Γενιά του '30 και την εθνικιστική ιδεολογία της εποχής.

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 222 – ΔΕΝ ΘΑ ΔΙΑΔΧΘΕΙ

Ξένοι καλλιτέχνες στην Ελλάδα: 19^{ος}-21^{ος} αιώνας

Ελεονώρα Βρατσκίδου

Αντικείμενο του σεμιναρίου είναι η παρουσία και η δράση ξένων καλλιτεχνών στην Ελλάδα από τις αρχές του 19ου αιώνα έως σήμερα. Οι φοιτητές/τριες καλούνται να ασχοληθούν διεξοδικά με επιλεγμένα δείγματα λόγου (επιστολές, ημερολόγια, δημοσιευμένα κείμενα) και καλλιτεχνικής παραγωγής που προέκυψαν στο πλαίσιο ταξιδιών, επιστημονικών αποστολών ή και μακροχρόνιων παραμονών αρχιτεκτόνων, ζωγράφων και γλυπτών ή φωτογράφων στον ελλαδικό χώρο. Η προσέγγιση των τεκμηρίων αυτών θα μας επιτρέψει να διερευνήσουμε τις μεταμορφώσεις των αναπαραστάσεων της Ελλάδας στο ευρωπαϊκό φαντασιακό, αλλά και τα φαινόμενα πολιτισμικών μεταφορών και ωσμώσεων που συνδέονται με την καλλιτεχνική κινητικότητα. Ενδιαφέρουν ιδιαίτερα οι τρόποι δικτύωσης, οι πρακτικές διαμεσολάβησης και οι θεσμοί που υποστήριξαν την κινητικότητα των καλλιτεχνών. Ξεχωριστό κεφάλαιο του ερευνητικού αυτού σεμιναρίου αποτελεί το σύγχρονο φαινόμενο εγκατάστασης καλλιτεχνικού δυναμικού από το εξωτερικό στην Ελλάδα, και την Αθήνα ειδικότερα, στο ευρύτερο συγκείμενο της ευρωπαϊκής χρηματοπιστωτικής κρίσης της τελευταίας δεκαετίας. Ενώ η μελέτη ιστορικών περιπτώσεων έχει στόχο την εξάσκηση των φοιτητών/τριών στην κριτική ανάγνωση πηγών και την επεξεργασία αρχειακού υλικού, η διερεύνηση του φαινομένου στο παρόν βασίζεται στην έρευνα πεδίου και προβλέπει την εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τα μεθοδολογικά εργαλεία της κοινωνιολογίας της τέχνης και της εθνογραφίας (συνεντεύξεις, ερωτηματολόγια, συμμετοχική παρατήρηση).

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 217

Τόσο μακριά και τόσο κοντά: Βυζάντιο & Βενετία (11^{ος} – 15^{ος} αιώνας)

Καλλιρρόη Λινάρδου

Η Κωνσταντινούπολη και η Βενετία, οι πιο πλούσιες και εμβληματικές χριστιανικές πόλεις του μέσου και ύστερου Μεσαίωνα, απείχαν πολλά ναυτικά μίλια η μία από την

άλλη και τουλάχιστον έξι εβδομάδες ταξιδιού δια θαλάσσης. Παρόλα αυτά οι τύχες τους δέθηκαν από μια μακρόχρονη παράδοση, αμοιβαίες αμυντικές ανάγκες, το εμπόριο και τον πολιτισμό. Σκοπός του σεμιναριακού μαθήματος είναι να εξετάσει την αμφίθυμη και πολυτάραχη σχέση ανάμεσα στις δύο εμβληματικές πόλεις αλλά και το συμβολικό τους αποτύπωμα, όπως αυτά μαρτυρούνται μέσα από την τέχνη.

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ-913

Ο Ρομαντισμός στην ελληνική λογοτεχνία και τέχνη (1830-1880)

Σοφία Ντενίση

Σκοπός του μαθήματος είναι η διεύρυνση της οπτικής των φοιτητών με την παράλληλη εξέταση λογοτεχνικών και εικαστικών έργων που έχουν παραχθεί μέσα στο ίδιο χρονικό πλαίσιο στα χρόνια που για τη λογοτεχνική παραγωγή έχει χαρακτηριστεί περίοδος του νεοελληνικού ρομαντισμού. Στο χώρο της τέχνης υπάρχει μια ασάφεια σχετικά με το τι ορίζεται ως ρομαντικό μέχρι και μια πλήρης άρνηση της έκφρασης του ρομαντισμού στον εικαστικό χώρο στην Ελλάδα. Μια συστηματική διερεύνηση του φαινομένου φανερώνει μια μεγάλη σύγχυση και μια μεγάλη συνάφεια στα λογοτεχνικά και εικαστικά έργα της περιόδου προσφέροντας ένα άκρως ενδιαφέρον πεδίο προς διερεύνηση. Το μάθημα θα εξελιχθεί σε μια σειρά διαλέξεων, οι οποίες θα θέσουν τα βασικά ζητήματα τα οποία προκύπτουν, όταν συνεξεταστεί το θέμα του ρομαντισμού στη νεοελληνική λογοτεχνία και η κυρίαρχη άποψη των ιστορικών τέχνης, πως δεν υπάρχει ρομαντισμός στη νεοελληνική τέχνη. Τα ζητήματα αυτά στη συνέχεια θα διερευνηθούν μέσω της συζήτησης, η οποία θα ακολουθήσει τις παρουσιάσεις των εργασιών των φοιτητών. Οι εργασίες θα πραγματεύονται αντιπροσωπευτικά λογοτεχνικά έργα του ελληνικού ρομαντισμού, καθώς και τα αντίστοιχα εικαστικά έργα της περιόδου αλλά και έργα του ευρωπαϊκού ρομαντισμού ώστε να διαπιστωθεί κατά πόσο ευσταθεί το επιχείρημα για την ανυπαρξία ρομαντικού ρεύματος στη νεοελληνική τέχνη.

Σ-ΑΡ-ΙΣΘΕΤΑ-403

Ιστορικές πρωτοπορίες και αρχιτεκτονική του 20ού και 21ου αιώνα

Κων/να Κάλφα (Πανεπ. υπότροφος)

Το μάθημα εξετάζει ζητήματα όπως: ανάλυση του περιεχομένου των κινημάτων των ιστορικών πρωτοποριών (τέλη 19ου αιώνα-δεύτερη δεκαετία 20ού αιώνα)· εμβάθυνση

στο πειραματικό έργο των αρχιτεκτόνων των ιστορικών πρωτοποριών· συμβολή στη νέα ιδέα της μητρόπολης· σχέσεις αρχιτεκτονικής και τέχνης στο εσωτερικό των πρωτοποριών· μεταφορά και επίδραση των πρωτοποριών στην εκφραστική γλώσσα των εκδοχών του μοντέρνου κινήματος· αντανάκλασεις των πρωτοποριών στη σύγχρονη αρχιτεκτονική, από το κίνημα της αποδόμησης έως τις εκφράσεις του 21ου αιώνα.

ΣΤ' εξάμηνο

Υποχρεωτικά 3 ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ και 1 ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 612

Άνθρωποι εν κινήσει: διεθνικές προσεγγίσεις στη νεώτερη και σύγχρονη ιστορία

Άντα Διάλλα

Συνήθως οι ιστορίες που αφηγούμαστε για τη νεώτερη και σύγχρονη εποχή έχουν ως πλαίσιο αναφοράς το έθνος και τη σημασία του για τη νεωτερικότητα. Τι συμβαίνει όμως εάν αλλάξει το πλαίσιο έρευνας και αντί για τα κλειστά σύνορα εξετάσουμε την διαδικασία της νεωτερικότητας ή των νεωτερικοτήτων εμφανίζοντας στη διαπερατότητα των συνόρων; Στο μάθημα, με μεθοδολογικό εργαλείο τη βιογραφία, θα συζητηθεί η κινητικότητα των ανθρώπων που στη εποχή της επιτάχυνσης όλων των μέσων επικοινωνίας διέσχιζαν κρατικά, εθνικά και πολιτισμικά σύνορα. Το ευρύτερο πλαίσιο για την πραγμάτευση του θέματος θα διαγραφεί με την εξέταση εννοιών όπως αυτοκρατορία, αποικιοκρατία, παγκοσμιοποίηση.

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ-621

Μουσική και εικόνα: η μουσική στις εικαστικές τέχνες και στον κινηματογράφο

Ιάκωβος Σταϊνχάουερ, ΕΚΠΑ (ανάθεση)

Είναι δυνατόν να οπτικοποιηθεί η μουσική; Μπορεί η ζωγραφική να εκφράσει χρόνο και ρυθμό; Ποια είναι η σχέση της μουσικής με τον κινηματογράφο; Οι καλλιτέχνες του 20ου αιώνα συχνά έθεταν αυτές τις ερωτήσεις δίνοντας κάθε φορά διαφορετικές απαντήσεις. Είτε πρόκειται για πολυφωνική ζωγραφική, μουσική που βασίζεται σε εικόνες, ηχητικά γλυπτά και εγκαταστάσεις, γραφικές παρτιτούρες ή για αφηρημένο κινηματογράφο, πολυάριθμα έργα τέχνης διερευνούν αλλά και ξεπερνούν τα όρια της εκάστοτε τέχνης, αντλώντας ιδέες, μορφολογικές αρχές και περιεχόμενο από την αισθητική του διαφορετικού μέσου. Εξετάζοντας αισθητικές θεωρίες και αναλύοντας επιλεγμένα έργα τέχνης το μάθημα ανιχνεύει τους τρόπους με τους οποίους αξιοποιείται δημιουργικά η αντιθετική σχέση μεταξύ μουσικού ήχου και εικόνας.

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 602

Ανθρωπολογία και σύγχρονη τέχνη

Ελπίδα Ρίκου (ΠΔ 407/1980)

Το μάθημα επικεντρώνεται στις σχέσεις της ανθρωπολογίας με τη σύγχρονη τέχνη. Η τέχνη δεν αντιμετωπίζεται αποκλειστικά ως αντικείμενο μελέτης της ανθρωπολογίας αλλά και ως δραστηριότητα παραγωγής και κριτικής του πολιτισμού που διαπλέκεται

πολλαπλά με τα θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητούμενα της επιστήμης αυτής, ιδιαίτερα τα τελευταία τριάντα χρόνια. Οι διαλέξεις περιλαμβάνουν εισαγωγή στη θεωρία και τη μέθοδο της κοινωνικής και πολιτισμικής ανθρωπολογίας με παράλληλη σύντομη επισκόπηση των εξελίξεων στις εικαστικές τέχνες από το 1960 ως τις μέρες μας. Γίνεται αναφορά στη σημασία του «πρωτόγονου» και του «πριμιτιβισμού», καθώς και στην κριτική που ασκήθηκε σε παρόμοιες τάσεις κατά την ίδια περίοδο όπου επικρατεί το ρεύμα της πολιτισμικής κριτικής στην ανθρωπολογία. Εξετάζονται η «εθνογραφική στροφή» στην τέχνη, οι καλλιτεχνικές παρεμβάσεις σε συγκεκριμένους τόπους και, γενικότερα, μια σειρά θεμάτων που αφορούν την καθημερινή ζωή και την παραγωγή πολιτισμού όπου οι καλλιτεχνικοί πειραματισμοί συναντούν τις ανθρωπολογικές διερευνήσεις (μουσεια και θεσμική κριτική, υλικός πολιτισμός και θεωρίες περί δράσης των πραγμάτων, σώμα, αισθήσεις και καθημερινές πρακτικές, τέχνη και πολιτική).

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 022

Ρομανική τέχνη (11^{ος}-12^{ος} αιώνας)

Καλλιρρόη Λινάρδου

Στόχος του μαθήματος είναι η επισκόπηση των εξελίξεων στην τέχνη του δυτικοευρωπαϊκού Μεσαίωνα κατά τους 11^ο και 12^ο αιώνες. Το ρομανικό (Romanesque) υφολογικό ιδίωμα κυριάρχησε για περίπου 200 χρόνια και παρά το γεγονός ότι εκφράστηκε με κατά τόπους διαφοροποιήσεις και προσαρμογές, παραμένει μια διακριτή περίοδος στην ιστορία της τέχνης του δυτικού Μεσαίωνα. Θα εξεταστούν τα βασικά χαρακτηριστικά της ναοδομίας, η τέχνη και ο πολιτισμός των μεγάλων προσκυνηματικών κέντρων, οι εξελίξεις στη μνημειακή ζωγραφική και τα έργα μικροτεχνίας και η ρομανική γλυπτική (αρχιτεκτονική γλυπτική και ολόγλυφα λατρευτικά αντικείμενα) σε συνάρτηση με τις κοινωνικές και ιστορικές εξελίξεις που σφράγισαν τη συγκεκριμένη περίοδο.

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 611

Διδακτική μεθοδολογία στην εκπαίδευση

Μόνικα Παπά, μέλος ΕΔΙΠ, ΤΕΤ ΑΣΚΤ (ανάθεση)

Το μάθημα εξετάζει τα ακόλουθα ζητήματα: ιστορικό και φιλοσοφικό πλαίσιο της διδασκαλίας, οργανωτικές διαστάσεις στο μεθοδολογικό σχεδιασμό του σχολείου, μοντέλα διδασκαλίας, σκοποί και στόχοι της διδασκαλίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, αναλυτικά προγράμματα και curricula στην κοινωνία της γνώσης,

λειτουργική και επιστημονική διάσταση, ολιστικό-οικολογικό Αναλυτικό Πρόγραμμα, η φαντασία και η δημιουργικότητα στο σχολείο, διδακτικές αρχές μεθοδολογίας, στρατηγικές διδασκαλίας, δασκαλοκεντρική διδασκαλία, μαθητοκεντρική διδασκαλία, ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, διαφοροποιημένη διδασκαλία, διαχρονικό, επικοινωνιακό, διαθεματικότητα, ο ρόλος του εκπαιδευτικού.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 013

Ζητήματα Ιστορίας Αρχαίας Τέχνης: Μετασχηματισμοί του κλασικού

Βασιλική Μπούρα (Πανεπ. υπότροφος)

Από τα ελληνορωμαϊκά χρόνια μέχρι σήμερα η κλασική παράδοση αποτελεί κομβικό σημείο αναφοράς για τη συγκρότηση, αναδιαμόρφωση και μετεξέλιξη της δυτικής τέχνης. Στο μάθημα θα παρουσιασθούν και συζητηθούν σημαίνοντα ορόσημα της εικαστικής πρόσληψης του κειμενικού και υλικού πολιτισμού της κλασικής αρχαιότητας από τη ρωμαϊκή έως τη σύγχρονη εποχή και θα δοθεί βάρος στην ανάλυση των ιστορικών και καλλιτεχνικών συμφραζομένων εντός των οποίων λαμβάνει χώρα η συνάντηση «κλασικού» και (εκάστοτε) «σύγχρονου». Με αυτό τον τρόπο, οι προσληπτικές διαδικασίες δεν θα εξετασθούν υπό την οπτική γωνία μιας *στατικής-μιμητικής* ενσωμάτωσης αρχαίων εικονογραφικών θεμάτων και τεχνικών αλλά ως μια *δυναμική-δημιουργική*, συνεχώς ανανεούμενη και ανακαθοριζόμενη ενασχόληση με το κλασικό, μέσω της οποίας καλλιτέχνες, παραγγελιοδότες και θεατές αναδιατάσσουν και επανερμηνεύουν την κλασική κληρονομιά σύμφωνα με τα εικαστικά, ιστορικά, ιδεολογικά και κοινωνικά προτάγματα που επιθυμούν να διατυπώσουν. Πέραν του δυτικοευρωπαϊκού χώρου, θα συζητηθεί παραδειγματικά και η ελλαδική πρόσληψη του κλασικού στη γλυπτική, ζωγραφική και αρχιτεκτονική του 19^{ου} και 20^{ού} αιώνα. Συνεπώς, το μάθημα μελετώντας τη δυναμική δομή της προσληπτικής λειτουργίας συνδράμει στην πληρέστερη κατανόηση τόσο του *αρχαίου* ως προσλαμβανόμενου όσο και του *σύγχρονου* ως προσλαμβάνοντος.

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 619

Ιστορικές και θεωρητικές προσεγγίσεις των κόμικς

Γιάννης Κουκουλάς (Πανεπ. υπότροφος)

Το μάθημα επικεντρώνεται στην Ιστορία του μέσου των κόμικς από τις αρχές του δέκατου ένατου αιώνα μέχρι σήμερα. Αρχικά εξετάζονται οι πρώτες απόπειρες

αφήγησης έντυπων εικονογραφημένων ιστοριών από πρωτοπόρους όπως ο Hogarth, ο Törpfer, ο Von Goetz, καθώς και τα λαϊκά εικονογραφημένα φυλλάδια (Epinal, Penny Dreadfuls κ.ά.) με κόμικς ηθογραφικού περιεχομένου και μυθοπλασιών φαντασίας κυρίως για παιδιά. Στη συνέχεια μελετώνται τα κόμικς της «μοντέρνας» εποχής στις εφημερίδες μεγάλης κυκλοφορίας των ΗΠΑ (Richard Outcault, Winsor McCay, George Herriman, Frank King κ.ά.), η ηρωική εποχή των περιπετειωδών κόμικς μέχρι το 1938 (Nowlan – Calkins, Segar, Crane, Falk, Gray κ.ά.) και η σχέση τους με την εποχή της Μεγάλης Κρίσης, τα υπερηρωικά κόμικς που εμφανίστηκαν ταυτόχρονα με τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, η μακαρθική υστερία και η μεταπολεμική λογοκρισία (Comics Code Authority), το έργο του Harvey Kurtzman και η εμφάνιση των κόμικς – παρωδιών, το ανατρεπτικό Underground ρεύμα των δεκαετιών του 1960 και 1970 (Crumb, Shelton, Rodriguez κ.ά.). Κατάληξη είναι τα σύγχρονα εναλλακτικά κόμικς που απευθύνονται σε ενήλικους αναγνώστες με πλούσια θεματολογία κοινωνικού περιεχομένου. Παράλληλα, εξετάζονται οι θεωρητικές απόψεις που έχουν διατυπωθεί για τη διαμόρφωση και την εξέλιξη της γλώσσας και των τεχνικών του μέσου, καθώς και οι σχέσεις των κόμικς με τις υπόλοιπες εικαστικές, οπτικές και αφηγηματικές τέχνες.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 221

Η τέχνη ως οικολογική ανταπόκριση: πορτραίτα γυναικών από τον Leonardo στην Bio Art

Ασημίνα Κανιάρη

Το μάθημα αποσκοπεί οι φοιτητές να σταθούν κριτικά στις έννοιες 'φύση', 'τοπίο', 'πρόσωπο', 'βιολογία', 'τέχνη', 'τεχνική', σε σχέση με παραδείγματα και αναγνώσεις της τέχνης από τον 19ο αιώνα έως σήμερα και ιδιαίτερα αναφορικά με το πορτρέτο και πορτρέτα γυναικών της Αναγέννησης έως και γυναικών καλλιτεχνών της Bio art, σε διάλογο με την ιδέα της οικολογίας.

Εκκινώντας από την ερμηνεία των πορτρέτων γυναικών της Αναγέννησης των Leonardo και Botticelli κατά το 19ο αιώνα, σε διάλογο με σύγχρονες αναγνώσεις (στα κείμενα των Pater, Warburg, Kemp, Didi-Huberman, Papapetros), ως εικόνων που αναδεικνύουν την ενότητα φύσης και ανθρώπου, θα σταθούμε κριτικά στην ιδέα αυτή και τη σύνδεση ανθρώπου-φύσης στη ζωγραφική και ως ζωγραφική και θα εξετάσουμε

σύγχρονες προεκτάσεις της στην τέχνη της Bio Art και αναφορικά με αυτό που η Suzanne Anker αποκαλεί "μοριακό βλέμμα" ως κριτική-εικαστική απάντηση των καλλιτεχνών στην εποχή της βιοτεχνολογίας και στον έλεγχο και αναπαραγωγή της ζωής μέσα από τη σύγκλιση βιολογίας και τεχνικών εργαλείων. Είναι η Bio Art μια μορφή οικολογικής ανταπόκρισης των καλλιτεχνών σε προκλήσεις που απορρέουν από τον κυρίαρχο ανθρωποκεντρικό τρόπο αντίληψης και πρόσληψης των σχέσεων ανθρώπου και φυσικού κόσμου και πως εμπλέκονται τα έμβια μέσα στην εικαστική πρακτική σε αυτό το πλαίσιο και ποια ζητήματα θέτουν; Τέλος, αν η Bio art ανθίσταται ή ασκεί κριτική στην κατίσχυση της μηχανής και του μηχανικού στο πεδίο της ανθρώπινης εμπειρίας και τη ζωής μπορούμε να πούμε ότι αποτελεί συνέχεια με την τέχνη του 19ου αιώνα;

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 223 ΔΕΝ ΘΑ ΔΙΔΑΧΘΕΙ

Συμπληρώνοντας τα κενά της εθνικής αφήγησης: μια ιστορία της πλαστογραφίας

Ελεονώρα Βρατσκίδου

Το σεμινάριο αυτό προσεγγίζει την πλαστογραφία ως (εναλλακτική) πρακτική οικείωσης και παραγωγής του παρελθόντος. Η καταγραφή της πολιτισμικής παραγωγής από τους ιστορικούς και λαογράφους του 19ου αιώνα με στόχο τη συγκρότηση εθνικών αφηγήσεων και συνεχειών υπήρξε, ως γνωστόν, άρρηκτα συνυφασμένη με πρακτικές νόθευσης, προσπάθειες «βελτίωσης», αποκαθαρμού ή και εκ νέου κατασκευής των τεκμηρίων του παρελθόντος. Εξοβελιζόμενη προοδευτικά στους αντίποδες των έννομων πρακτικών της ιστοριογραφίας, η πλαστογραφία επιτρέπει ως τέτοια μια αναστοχαστική θεώρηση των σχέσεων μεταξύ ιστορίας και μυθοπλασίας, αλλά και συνολικότερα, των μεθόδων και των αξιώσεων αλήθειας του επιστημονικού λόγου, ή ακόμα την κριτική επεξεργασία κεντρικών εννοιών, όπως η αυθεντικότητα/γνησιότητα και πρωτοτυπία. Η μελέτη του φαινομένου στο πλαίσιο του σεμιναρίου εστιάζει στον ελληνικό 19ο αιώνα και περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τις πρακτικές συλλογής, επιμέλειας ή/και παραποίησης δημοτικών τραγουδιών, την αποκατάσταση και συμπλήρωση αρχαιολογικών μνημείων, την παραγωγή πλαστών αρχαιοτήτων, αλλά και την επινόηση καλλιτεχνικών αφηγήσεων που επιδιώκουν να καλύψουν τα χάσματα του εθνικού χρόνου, όπως οι βίοι βυζαντινών ζωγράφων που συνθέτει ο διαβόητος πλαστογράφος Κωνσταντίνος Σιμωνίδης.

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ-914

Με πρώτη ύλη το παρελθόν: ιστορία και τέχνη στον ψηφιακό χώρο

Δέσποινα Βαλατσού (Πανεπ. υπότροφος)

Το μάθημα επικεντρώνεται στις σχέσεις της ιστορίας με τη σύγχρονη τέχνη στο ψηφιακό περιβάλλον. Στο πλαίσιο της ψηφιακής εποχής, τόσο η ιστορία όσο και η σύγχρονη τέχνη υφίστανται μεγάλες αλλαγές που επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε το παρελθόν ως αντικείμενο μελέτης αλλά και καλλιτεχνικής πράξης. Ολοένα και συχνότερα, ιστορία και τέχνη συμπλέκονται και αλληλοεπηρεάζονται στην πράξη, καθώς στα ψηφιακά συγκείμενα διαμορφώνονται νέες ακαδημαϊκές, popular και καλλιτεχνικές πρακτικές νοηματοδότησης του παρελθόντος (αφήγηση, αναπαράσταση, επιτέλεση).

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 215

Προκολομβιανοί Πολιτισμοί και Τέχνη

Αρτούρο Βάργκας, Αναπλ. Καθηγητής ΕΚΠΑ (ανάθεση)

Στο σεμινάριο εξετάζονται ζητήματα όπως:

- Ποιοι ήταν οι «πολιτισμοί των Άνδεων»;
- Ποιο ήταν το μείζον στοιχείο της προκολομβιανής ζωής και γιατί;
- Πώς τα καθημερινά αντικείμενα διαμεσολαβούν συγκινήσεις και αποκτούν συμβολικό χαρακτήρα, συντελώντας στην πραγματοποίηση μιας γνωριμίας με την άγνωστη, για τα ελληνικά δεδομένα, τέχνη των προκολομβιανών χωρών;

Σ-ΑΡ-ΙΣΘΕΤΑ 401

Ζητήματα Ιστορίας της Αρχιτεκτονικής: Κείμενα, ιστοριογραφία και πολιτική της αρχιτεκτονικής από το 1945 ως σήμερα

Κων/να Κάλφα (Πανεπ. υπότροφος)

Το μάθημα παρακολουθεί την ιστορική και θεωρητική ανασυγκρότηση των αντικειμένων της αρχιτεκτονικής από το 1945 ως και σήμερα, μέσα από την εξέταση της λεκτικής τεκμηρίωσης των αρχιτεκτονικών τεχνημάτων, των ποικίλων αναπαραστάσεων τους, των προφορικών μαρτυριών, των δημοσιευμένων σχολιασμών –με λίγα λόγια, των κατατεθειμένων λόγων (αρχιτεκτονικών και ‘έξω-αρχιτεκτονικών’) που πάντοτε συνοδεύουν τα τελικά αρχιτεκτονικά έργα. Ακόμη μέσα από τα πρόσωπα, που από ορισμένη θέση (στα πλαίσια ενός ορισμένου κινήματος ή

ρεύματος και παίζοντας έναν ορισμένο κοινωνικό ρόλο), τους έχουν καταθέσει. Εκεί, αναζητεί τους πολύπλοκους μηχανισμούς κεντρικής παραγωγής και εδραίωσης του αρχιτεκτονικού νοήματος και των διαφόρων αρχιτεκτονικών Ιδεολογημάτων. Αναζητεί ακόμα τους μηχανισμούς διάχυσής τους, της κυκλοφορίας τους μέσα στα διεθνή δίκτυα με ιδιαίτερη έμφαση στη διάχυση και πρόσληψή τους από το ελληνικό παράδειγμα. Αναζητεί την κυρίαρχη κάθε φορά θεώρηση για την αρχιτεκτονική, έχοντας ως οδηγό το ότι ο πολιτισμός μας αντλεί και μοιράζει αυτή τη θεώρηση μέσα στις ευρύτερες ταξινομήσεις του, μέσα στις αντιλήψεις του και στις θεωρήσεις του των άλλων πεδίων, των επιστημών, των τεχνών, της γλώσσας του. Εντασσόμενο στις σύγχρονες θεωρητικές αναζητήσεις, προσλαμβάνει την αρχιτεκτονική στην ευρεία, πολιτισμική της διάσταση.

Σ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 707

Αισθητική του μεταμοντέρνου

Θωμάς Συμεωνίδης (Πανεπ. υπότροφος)

Το σεμινάριο εστιάζει στο πολυσχιδές φαινόμενο του μεταμοντερνισμού, διερευνώντας τα αίτια και τις επιπτώσεις του και υποβάλλοντας σε συστηματικό έλεγχο τις θεμελιώδεις αρχές που διέπουν την αισθητική θεωρία του. Το μάθημα στηρίζεται στην αποσαφήνιση των απόψεων ορισμένων αντιπροσωπευτικών στοχαστών του μεταμοντερνισμού όπως ο Μισέλ Φουκό, ο Ζαν-Φρανσουά Λυοτάρ και ο Ζακ Ντερριντά, καθώς και στη μελέτη της επιρροής που άσκησε ο μεταμοντερνισμός στις εικαστικές τέχνες, στην αρχιτεκτονική και στη λογοτεχνία. Έμφαση δίδεται στην ανάδειξη σημείων σύγκλισης, συνέχειας ή ρήξης με τον μοντερνισμό· στην κριτική και τις ενστάσεις που έχουν διατυπωθεί κατά του μεταμοντερνισμού· καθώς και στο σύνθετο θεωρητικό τοπίο που διαμορφώνεται στη συνέχεια.

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 908

Μουσειολογία

Υπεύθυνη καθηγήτρια: Άντα Διάλλα

Διδασκαλία μαθήματος με ανάθεση: Μιχαήλ Δουλγερίδης

Το μάθημα έχει ως σκοπό τη γνωριμία και εξοικείωση των μελλοντικών ιστορικών τέχνης με:

α) Τις σύγχρονες τάσεις της μουσειολογίας (Αρχιτεκτονικό κέλυφος, εκθεσιακούς χώρους μουσείων κτλ.).

β) Το σύγχρονο εκπαιδευτικό ρόλο των μουσείων ως χώρων δια βίου μάθησης και τις προεκτάσεις τους σε όλες τις κοινωνικές ομάδες συμπεριλαμβανομένων των μειονοτήτων (ΑμΕΑ, μετανάστες κλπ.).

γ) Τη συμβολή της κοινωνιολογίας και της ψυχολογίας ως εργαλεία προσέγγισης του κοινού για τη διάχυση της πολιτιστικής ανάτασης και ευεξίας.

δ) Την αξιοποίηση των σύγχρονων τεχνολογιών στην υπηρεσία της πολιτιστικής και πολιτικής του μουσείου (στην Ιαπωνία, για παράδειγμα, με καλώδια αλλά και με οπτικές ίνες μεταδίδονται πληροφορίες για όλες τις δραστηριότητες του μουσείου. Μια αέναη δυνατότητα γνώσης και ανάγνωσης των εκθεμάτων του μουσείου. Ακόμα σε αρκετά μουσεία η περιήγηση γίνεται εκτός των χώρων του μουσείου, με τη βοήθεια της τρισδιάστατης οπτικής εμπειρίας, VR / Intelligent Museum).

ε) Το Marketing στους χώρους του Μουσείου.

Το μάθημα καλύπτει ένα ευρύτατο φάσμα θεμάτων, τόσο μέσω θεωρητικών διαλέξεων όσο και μέσω επισκέψεων σε μουσείο με ιδιαίτερο μουσειολογικό ενδιαφέρον.

Z' εξάμηνο

Υποχρεωτικά 3 ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ και 1 ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

ή

2 ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ, 1 ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ και 1 ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 005

Θεωρία της Τέχνης της Ιταλικής Αναγέννησης

Ναυσικά Λιτσαρδοπούλου

Στο μάθημα αυτό παρουσιάζονται σημαντικές αντιλήψεις και θεωρίες της τέχνης της Αναγέννησης, όπως των Alberti, Leonardo, Castiglione, Vasari, Dolce, Aretino, Federico Zuccaro, Cellini. Τα κείμενά τους συζητούνται σε σχέση με σημαντικές ιδέες της περιόδου, που αφορούν στην *istoria*, στο σχέδιο, στο χρώμα, στην προοπτική, στην έκφραση, στη «ρεαλιστική» αποτύπωση της φύσης, στη μίμηση αρχαίων προτύπων, στο κύρος και στη συγκριτική σημασία της ζωγραφικής (*paragone*), στις έννοιες *sprezzatura*, *facilità*, *grazia*. Συζητούνται επίσης εξελικτικά σχήματα, π.χ. των Vasari και Dolce, όπως και ο βασικός προβληματισμός ανάμεσα στους θεωρητικούς της περιόδου, που αφορά στην αξιολογική σύγκριση ανάμεσα στη φλωρεντινή και στη βενετσιάνικη τέχνη. Οι πρωτογενείς αυτές θεωρίες εξετάζονται επίσης μέσα από μεταγενέστερες θεωρητικές και κριτικές τοποθετήσεις έως και του 21ου αιώνα.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 018

Διδακτική της Ιστορίας της Τέχνης

Υπεύθυνος Καθηγητής: Νίκος Δασκαλοθανάσης

Διδασκαλία με ανάθεση: Ανδρέας Ιωαννίδης

Θα ασχοληθούμε με τον τρόπο που νοηματοδοτούνται οι εικαστικές μορφές και τα υλικά τους: σχέδιο, χρώμα, υφή, σύνθεση, χώρος ...

Παράλληλα θα γίνεται αναφορά στο ιστορικό πλαίσιο του έργου και ότι περιλαμβάνει αυτό: οικονομία, κοινωνικές σχέσεις, ιδεολογίες (θρησκεία, πολιτική κ.λπ.) και πώς μεταπλάθονται σε εικαστική φόρμα. Πώς αποδίδονται δηλαδή μέσω της άρρηκτης εικαστικής γλώσσας.

Θα επικεντρωθούμε σε μεγάλες πολιτισμικές ενότητες πριν τον Μοντερνισμό, Αίγυπτο, αρχαιότητα, Μεσαίωνα (δυτικό και ανατολικό), Αναγέννηση και εξής, μέχρι τον Ρομαντισμό, τότε δηλαδή που το υποκείμενο-δημιουργός είναι, άλλοτε περισσότερο και άλλοτε λιγότερο, συλλογικής υφής και όχι ατομικής.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 007

Από τον Αφηρημένο Εξπρεσιονισμό στη Σύγχρονη Τέχνη

Νίκος Πεγιάδης (Πανεπ. υπότροφος)

Μια κριτική επισκόπηση της δυτικής τέχνης από το 1945 μέχρι σήμερα. Το μάθημα προτείνει μια συνολική προσέγγιση των καλλιτεχνικών φαινομένων από τις εικαστικές

τέχνες στον κινηματογράφο, το ντιζάιν, την αρχιτεκτονική και την πολεοδομία, προσεγγίζοντάς τα από τη σκοπιά της κοινωνικής ιστορίας της τέχνης και ενσωματώνοντας θεωρητικά εργαλεία από το χώρο των μετα-αποικιοκρατικών σπουδών και των σπουδών φύλου.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 023

Ιστορία Τέχνης και Θεσμοί

Χριστίνα Δημακοπούλου (Πανεπ. υπότροφος)

Εστίαση σε ζητήματα που αφορούν την αμφίδρομη σχέση μεταξύ τέχνης και θεσμικού πλαισίου (πανεπιστήμιο, μουσείο, συλλογές, νομοθεσία, εκδοτική δραστηριότητα, επιστημονικοί και επαγγελματικοί φορείς, συνέδρια) εντός του οποίου συγκροτούνται τάσεις και ρεύματα που εξετάζει η ιστορία της τέχνης από τον 19ο αιώνα έως την εποχή μας. Ιδιαίτερα ενδιαφέρει η περίπτωση της Ελλάδας.

Δ-ΑΡ-ΙΣΘΕΤΑ-102

Ψυχρός Πόλεμος και ιδεολογία στις τέχνες και την αρχιτεκτονική

Κων/να Κάλφα (Πανεπ. υπότροφος)

Το μάθημα εξετάζει την ιδεολογική χρήση της τέχνης και της αρχιτεκτονικής από το 1937 (έτος της Διεθνούς Έκθεσης του Παρισιού) ως το 1991 όταν, μετά την πτώση του Τείχους του Βερολίνου, ολοκληρώνεται η μετάβαση από το διπολικό καθεστώς σε μια νέα συνθήκη διακυβέρνησης του κόσμου. Εξετάζεται ευρύτερα η μετατροπή της τέχνης και της αρχιτεκτονικής σε εργαλείο πολιτικής προπαγάνδας από τις δύο υπερδυνάμεις της εποχής: τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, τη Σοβιετική Ένωση και τους δορυφόρους τους. Αφενός, η τέχνη, το ντιζάιν και οι πιο «λαϊκές» μορφές επικοινωνίας (κόμικς, αφίσες κ.λπ.) μετατρέπονται με μεγαλύτερη αμεσότητα σε εργαλεία πολιτικής ρητορικής. Αφετέρου, η αρχιτεκτονική καλείται να ικανοποιήσει ανάγκες οικιστικών συνόλων, δημόσιων κτιρίων, εμπορικών κέντρων, ξενοδοχειακών συγκροτημάτων, στρατιωτικών εγκαταστάσεων και μνημείων στο δημόσιο χώρο, χρησιμοποιώντας σαφώς προσδιορισμένα σχεδιαστικά ιδιώματα και στον ανατολικό και στο δυτικό κόσμο. Αντιπροσωπευτικό παράδειγμα αυτής της διττής προσέγγισης ή των δύο όψεων του ίδιου νομίσματος, μεταξύ «δημοκρατικής» διαφάνειας και νέας μνημειακότητας, αποτελεί το Βερολίνο κατά τη διάρκεια της μεταπολεμικής ανοικοδόμησης. Και οι δύο όμως κατευθύνσεις έχουν ένα κοινό χαρακτηριστικό: αντίθετα από τη μεσοπολεμική αλλά και μεταπολεμική καθεστωτική αρχιτεκτονική του κλασικιστικού

«σοσιαλιστικού ρεαλισμού», αποδέχονται το μάθημα της μοντέρνας αρχιτεκτονικής και προσπαθούν να το χειραγωγήσουν αναλόγως. Στις χώρες του Συμφώνου της Βαρσοβίας κυριαρχεί περισσότερο η μπρουταλιστική προσέγγιση που υιοθετεί το οπλισμένο σκυρόδεμα ως κύριο κατασκευαστικό υλικό, με προπαγανδιστική έμφαση και παράλληλα με πρωτότυπο χειρισμό του εξπρεσιονιστικού ιδιώματος.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 029 – ΔΕΝ ΘΑ ΔΙΔΑΧΘΕΙ

Ιστοριογραφία της Νεοελληνικής Τέχνης

Ελεονώρα Βρατσκίδου

Το μάθημα εξετάζει τη διαμόρφωση της επιστήμης της ιστορίας της τέχνης στην Ελλάδα, εστιάζοντας ειδικότερα στην κατασκευή του επιμέρους αντικειμένου της νεοελληνικής τέχνης. Στην παράδοση επιχειρείται μια κριτική επισκόπηση των έως τώρα προσεγγίσεων και φωτίζεται το προφίλ των κύριων μελετητών/τριών του φαινομένου εκκινώντας από τον 19ο αιώνα, τόσο εντός όσο και εκτός των ποικίλων θεσμικών φορέων που συνέβαλαν στη συγκρότηση της ιστορίας της τέχνης ως γνωστικού αντικειμένου. Παράλληλα διερευνάται το πώς η ιστοριογραφική παραγωγή εγγράφεται στο πολιτισμικό της συγκείμενο, και ανιχνεύονται οι τρόποι με τους οποίους οι πολιτικές και ιδεολογικές τοποθετήσεις ή/και αντιπαραθέσεις των εκπροσώπων της, ιδιαίτερα κατά την διάρκεια του 20ου αιώνα, αφήνουν σε αυτήν το αποτύπωμά τους. Έμφαση δίνεται στα θεωρητικά σχήματα και μεθοδολογικά εργαλεία που έχουν προταθεί και στη συζήτηση περί των ορίων του αντικειμένου —τόσο χρονικών όσο και γεωγραφικών—, αλλά και στην ανάδειξη των τυφλών σημείων μιας ως επί το πλείστον εθνικής ιστορίας της τέχνης, με στόχο την επεξεργασία μιας διαπολιτισμικής προσέγγισης.

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 617

Ιστορία της Επιμέλειας Εκθέσεων

Κάτια Παπανδρεοπούλου (Πανεπ. υπότροφος)

Δεδομένων των νέων τρόπων έκθεσης που εμφανίζονται στο πλαίσιο της σύγχρονης τέχνης, η επιμέλεια εκθέσεων αναδύεται ως πρακτική που διαμεσολαβεί με διαφορετικούς τρόπους σε ζητήματα που άπτονται της διαμόρφωσης του κοινού της τέχνης, της εννοιολόγησης της τέχνης, του ρόλου των συλλογών, της δημιουργίας εκθέσεων κ.λπ. Το μάθημα εξετάζει το ρόλο της επιμέλειας στη διαμόρφωση της μοντέρνας και σύγχρονης τέχνης. Συγκεκριμένα, τίθεται στο επίκεντρο το προφίλ του επιμελητή ως διαχειριστή και επόπτη του εκάστοτε καλλιτεχνικού περιεχομένου και οι

μεταβολές που αυτό υπέστη μέσα από την ποικιλία των ρόλων που του έχουν αποδοθεί ως σήμερα. Παράλληλα, η μελέτη θεσμών όπως Μπιεναλε ή documenta θα αποτελέσει αφορμή για ανάγνωση συγκεκριμένων παραδειγμάτων που αποτέλεσαν κλειδί για την εξέλιξη επιμελητικών πρακτικών που συνέβαλαν στην αποκαλούμενη «επιμελητική στροφή» (curatorial turn).

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

ΠΡΑ

Υπεύθυνοι Καθηγητές: Κώστας Ιωαννίδης (σε εκπαιδευτ. άδεια), Καλλιρρόη Δινάρδου

Επικουρία στην οργάνωση του μαθήματος: Μαρία Χατζή, μέλος ΕΔΠΠ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 205

Ο ρεαλισμός μετά το ρεαλισμό: τέχνη και ιστοριογραφία

Ασημίνα Κανιάρη

Στο κείμενό του με τίτλο «Ο Courbet και η λαϊκή εικονογραφία,» ο Meyer Schapiro παρατηρεί έλλειψη δεξιοτήτων και μια κάποια αφέλεια, ακαμψία των μορφών και στοιχεία «πρωτόγονης» έκφρασης στην εικαστική απόδοση του θέματος, συνδέοντάς την με την ιδέα της καρικατούρας. Στο βιβλίο του Μυστική Γνώση (στα αγγλικά) [Secret Knowledge], από τους Thames and Hudson, υπό την επιμέλεια του Νίκου Στάνγκου, ο David Hockney δίνει έναν ορισμό του ρεαλισμού στην τέχνη και τη ζωγραφική, αυτή τη φορά αναφορικά με τον 20ό αιώνα, πολύ κοντά σε αυτόν που χαρακτηρίζει τον ίδιο τον ορισμό που δίνει ο Courbet το 1855 στο «Μανιφέστο του ρεαλισμού» που αποδίδεται στον ίδιο (με μια μικρή αμφιβολία τόσο για την πατρότητα όσο και την ημερομηνία). Χρησιμοποιώντας ένα έργο του Cezanne ως παράδειγμα ρεαλισμού στην τέχνη και ως αντιπαράδειγμα έναν πίνακα του Bouguereau, ο Hockney υποστηρίζει ότι ο ρεαλισμός στην τέχνη συνδέεται με τις αισθήσεις του καλλιτέχνη (και άρα ο ρεαλισμός έχει τα χαρακτηριστικά μιας προσωπικής καλλιτεχνικής έκφρασης που δεν ανάγεται στη μίμηση της πραγματικότητας, ούτε αποτελεί αντικειμενική καταγραφή του υπαρκτού με όρους ταύτισης με τη φυσιολογική όραση, ούτε μέθοδο εξορθολογισμού των αισθήσεων μέσα από μια καλλιτεχνική διαδικασία στην οποία παρεμβάλλονται οι γενικές ιδέες των πραγμάτων, όπως για παράδειγμα το

σχέδιο ως μέθοδος στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής διδασκαλίας στο Νεοκλασικισμό). Ως εικαστική διαδικασία που αποτυπώνεται υπό τη μορφή μιας εικόνας, αφορά ταυτόχρονα αυτό το οποίο υπάρχει και μπορεί να παρατηρηθεί αλλά και να γίνει αντικείμενο βιώματος από τον καλλιτέχνη και μια περισσότερο πειραματική προσπάθεια αποτύπωσής του ως διαλόγου ανάμεσα σε αυτό που προσλαμβάνει η φυσιολογική όραση και τα (νέα) τεχνολογικά μέσα.. Για παράδειγμα, τόσο η έννοια του έργου όσο και ο διάλογος με τα μέσα (κινηματογράφος και φωτογραφία) έχουν σημαντικό ρόλο στη σκέψη του Hockney, σε συνέχεια με τον ορισμό του Courbet που επεκτείνει τα όρια του πίνακα πέρα από τα παραδοσιακά καλλιτεχνικά είδη προς αυτό που αποκαλεί ο Hal Foster αναφορικά με το έργο του Manet ως ‘μοντέρνα ζωγραφική’. Στο σεμινάριο θα διερευνήσουμε στοιχεία αυτής της στροφής στην τέχνη και καλλιτεχνική όραση όπως διαμορφώνεται κατά το 19ο αιώνα αναφορικά με τις επιδράσεις της στο λόγο και έργο καλλιτεχνών από το 19ο στον 21ο αιώνα. Πώς η κριτική του 19ου αιώνα προς μια μηχανική μορφή όρασης που συνδέεται με τον τεχνικό πολιτισμό και τα μέσα (οπτικοί φακοί, φωτογραφία, κινούμενη εικόνα) και οι αποτυπώσεις της στην τέχνη στη στροφή στη ‘φύση’ και την τοπιογραφία, ή στην ‘αλήθεια της τέχνης’ αλλά και την ίδια την ιδέα της δεξιότητας σε διάλογο με την ιδέα της χειροτεχνίας (για παράδειγμα, για την περίπτωση της Αγγλίας στην κριτική του Ruskin, στους Προραφαηλίτες και το Arts and Crafts) εξακολουθούν να απασχολούν τους καλλιτέχνες κατά τον 20ό αιώνα αλλά και σήμερα; Υπό ποιους όρους διατυπώνεται μια αντίστοιχη κριτική και πώς ο διάλογος αυτός μπορούμε να πούμε ότι επικαιροποιείται από τους ίδιους τους καλλιτέχνες ως ένας νέος διάλογος ανάμεσα στα μέσα; Αν μιλώντας για το πρώιμο έργο του, ο Hockney συνδέει τα χαρακτηριστικά του με το έργο του Dubuffet, πώς η έννοια της δεξιότητας (και η έλλειψή της) συμμετέχει στη διαρκή διεκδίκηση των καλλιτεχνών, από το 19ο αιώνα έως σήμερα, στο δικαίωμα ορισμού της πραγματικότητας στο πλαίσιο της εικαστικής πράξης και του εικαστικού έργου;

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 906

Η κρυφή ζωή των έργων

Υπεύθυνος καθηγητής: Ναυσικά Λιτσαρδοπούλου

Διδασκαλία μαθήματος με ανάθεση: Μιχαήλ Δουλγερίδης

Το μάθημα έχει εφαρμοσμένο χαρακτήρα και σκοπό τη γνωριμία και εξοικείωση των μελλοντικών ιστορικών τέχνης με τις εφαρμογές των νέων τεχνολογιών στον

πολιτισμό. Επιδιώκει να βοηθήσει τους υποψήφιους ιστορικούς της τέχνης και τους μελετητές των έργων τέχνης να διευρύνουν τον πληροφοριακό ορίζοντα και να εμπλουτίσουν το γνωστικό επίπεδο της επιστήμης τους. Χρησιμοποιώντας ως εργαλεία επιτεύγματα των θετικών επιστημών θα προσεγγίζουν τους ζωγραφικούς πίνακες πλέον με καινοτόμο και ρηξικέλευθη διάσταση.

Η ανάγκη προσέγγισης και μελέτης των έργων τέχνης δια μέσου των νέων τεχνολογιών άρχισε ιστορικά να προκύπτει κυρίως από την ανάγκη μελέτης των προβλημάτων που ανέκυπταν εξ' αιτίας των φυσικών μεταβολών που παρατηρούνταν στα υλικά δόμησης των έργων και αφετέρου λόγω της ανάγκης του ιστορικού της τέχνης να προσεγγίσει το εικαστικό έργο πλέον με καινοτόμο τρόπο χρησιμοποιώντας τα επιτεύγματα της σύγχρονης τεχνολογίας και των εφαρμογών της.

Στο πλαίσιο του μαθήματος πραγματοποιείται μια ολοκληρωμένη καταγραφή και παρουσίαση των νέων μεθόδων, των μεθοδολογιών και των εφαρμογών τους στον πολιτιστικό χώρο. Το μάθημα καλύπτει ένα ευρύτατο φάσμα θεμάτων, τόσο μέσω θεωρητικών διαλέξεων όσο και μέσω επισκέψεων στο εργαστήριο συντήρησης της Εθνικής Πινακοθήκης και σε ερευνητικά εργαστήρια. Με πλούσιο εποπτικό υλικό και πολλά παραδείγματα περιπτώσεων έργων και βιβλιογραφίας θα γίνει η προσπάθεια πρόκλησης των φοιτητών στη γνωριμία με την καινοτόμο προσέγγιση των έργων τέχνης.

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 909

Αρχεία και μουσεία στην ψηφιακή εποχή

Δέσποινα Βαλατσού (Πανεπ. υπότροφος)

Στόχος του μαθήματος είναι να συζητηθούν οι αλλαγές που επιφέρει η ψηφιακότητα στα αρχεία και στα μουσεία.

Στο τεχνολογικό αλλά και πολιτισμικό πλαίσιο που διαμορφώνεται στη Web 2.0 εποχή, η έννοια και η λειτουργία του αρχείου αλλάζουν. Η ψηφιακή στροφή στα αρχεία αφορά σε μεγάλο βαθμό μια μεταβατική διαδρομή στην αρχειακή κριτική θεωρία η οποία βασίζεται σε έννοιες όπως η ανοιχτότητα, η ελεύθερη διάθεση και πρόσβαση, ο διαμοιρασμός και η ανταλλαγή, η συνεργασία και η δυνατότητα παραγωγής αρχειακών τεκμηρίων και περιεχομένου από τους χρήστες του διαδικτύου και των ψηφιακών δικτυακών τεχνολογιών.

Τα μουσεία επίσης μετασχηματίζονται στο τεχνολογικό και πολιτισμικό πλαίσιο του Web 2.0, καθώς καλούνται αφενός να διαχειριστούν και να παρουσιάσουν συλλογές,

τεκμήρια και εκθέματα πολιτιστικής κληρονομιάς όχι μόνο στο φυσικό χώρο αλλά και στον ψηφιακό, αφετέρου να επικοινωνήσουν με επισκέπτες που έχουν φυσική παρουσία αλλά και με το ψηφιακό κοινό. Την ίδια στιγμή, η ενεργητική συμμετοχή του κοινού, είτε στον εμπλουτισμό του περιεχομένου (με σχολιασμό, προσθήκη ετικετών, εμπλουτισμό μεταδεδομένων κ.ά.) είτε ακόμα στην συν-επιμέλεια εκθέσεων, επιφέρει σημαντικές αλλαγές στους μέχρι τώρα παραδεκτούς τρόπους οργάνωσης και διαχείρισης μουσειακών πολιτιστικών εγχειρημάτων.

Στο πλαίσιο του μαθήματος θα παρουσιαστούν και θα αναλυθούν πολλά παραδείγματα ψηφιακών αρχείων και μουσείων.

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ-915

Ιστορία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων: λόγος και εικόνα

Άντα Διάλλα

Ο στόχος του μαθήματος είναι να προσεγγίσει την νεότερη και σύγχρονη ιστορία από την οπτική της ιστορίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Σήμερα πολλοί είναι εκείνοι που υποστηρίζουν ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα υπερισχύουν όλων των άλλων αξιών, συμπεριλαμβανομένων των εθίμων ή της πρόσδεσης σε μια κοινότητα ή ένα πολιτισμό. Είναι όμως έτσι τα πράγματα; Πότε γεννήθηκε η σύγχρονη αντίληψη για τα ανθρώπινα δικαιώματα; Η Ιστορία τους ξεκινάει στον 20ό αιώνα με την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ή πηγαίνει πιο πίσω, στο 18ο αιώνα, στην εποχή των Επαναστάσεων; Στο σεμινάριο η έμφαση θα δοθεί στην σχέση της λογοτεχνίας και ευρύτερα των τεχνών με την ανάδυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ενσυναίσθηση (empathy) -που είναι ζωτικής σημασίας στην καλλιέργεια των ανθρωπιστικών συναισθημάτων και βασική προϋπόθεση της ανάδυσης της έννοιας των δικαιωμάτων στη νεότερη εποχή- καλλιεργείται μέσα από τη λογοτεχνία και τις τέχνες περί τα τέλη του 18ου αιώνα. Τα ανθρώπινα δικαιώματα υποτίθεται πως διακρίνονται για τις παρακάτω αλληλένδετες αξίες: πρέπει να είναι φυσικά (τα φέρει κάθε ανθρώπινη ύπαρξη), είναι ίσα (είναι ίδια για όλ@ς) και οικουμενικά (εφαρμόζονται παντού). Ωστόσο, ένα βασικό θέμα που θα απασχολήσει το σεμινάριο είναι το ερώτημα «ποιος έχει το δικαίωμα να έχει δικαιώματα» (Hannah Arendt). Στο πλαίσιο αυτό θα εξετάσουμε τις δυσκολίες συνάρθρωσης των πολιτικών και ρητορικών αξιώσεων για την καθολικότητα των δικαιωμάτων με την άνοδο του εθνικισμού σε συνδυασμό με την ξενοφοβία και τον ρατσισμό που ενδυναμώθηκε κατά το 19ο αιώνα εξαιτίας της αποικιοκρατίας και του ιμπεριαλισμού.

Σ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 713

Θεωρία και μαθητεία της τέχνης: Μπωντλαίρ, Προυστ, Μερλώ-Ποντύ

Παναγιώτης Πούλος

Στόχος του σεμιναρίου είναι η κριτική αναζήτηση της συνάφειας και των γειτνιασέων που παρουσιάζονται, ανεξάρτητα από το ιδιαίτερο πεδίο το οποίο θεραπεύουν, ανάμεσα στις εργογραφίες ενός ποιητή (Μπωντλαίρ), ενός μυθιστοριογράφου (Προυστ) και ενός φιλόσοφου (Μερλώ-Ποντύ). Κοινός παρονομαστής αυτής της προσέγγισης είναι η συστηματική ενασχόληση και των τριών με την εικαστική πρακτική (Ντελακρουά, Μανέ, Σεζάν) και τις διαστάσεις του αισθητού, έτσι όπως αυτές αναδύονται από τα μέσα του 19ου αιώνα έως τα μέσα του 20ού αιώνα στον γαλλόφωνο χώρο, παράλληλα με τη σταδιακή συγκρότηση της ευρωπαϊκής κοινότητας των θεωρητικών και των ιστορικών της τέχνης.

Η επίγνωση αυτών των γειτνιασέων μας προσφέρει επιπροσθέτως την ευκαιρία να κατανοήσουμε τον ρυθμιστικό ρόλο που μπορεί να παίζει το πεδίο της τέχνης στην οικοδόμηση της καθημερινής ζωής των ανθρώπων την εποχή της νεοτερικότητας.

Σ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 712

Η επίδραση των επιστημών στη σύγχρονη τέχνη και αισθητική

Νίκος Ερηνάκης (Πανεπ. υπότροφος)

Το μάθημα εστιάζει στην επίδραση των επιστημονικών εξελίξεων πάνω στη σύγχρονη τέχνη και την αισθητική, διερευνώντας διαφορετικές πτυχές αυτής της πολύπλοκης σχέσης. Πολλοί καλλιτέχνες συνεργάζονται με επιστήμονες, όπως στην περίπτωση του William Kentridge και του φυσικού Peter Gallison, ενώ πολλές επιστήμες συνιστούν βάση για νέες τοποθετήσεις στην αισθητική θεωρία, όπως η επίδραση της ψυχολογίας Γκεστάλτ στην αισθητική της δημιουργικής όρασης και των νευροεπιστημών στην ανάπτυξη της νευρο-αισθητικής. Διερευνούνται επίσης οι επιδράσεις των νέων γενετικών και τεχνολογικών εξελίξεων στη βιοτέχνη (bioart), της ιατρικής (πλαστική χειρουργική, μεταμοσχεύσεις) στην προσθετική τέχνη, της εικονικής πραγματικότητας αλλά και της επιστημονικής φαντασίας στις εικαστικές τέχνες και στον κινηματογράφο. Έμφαση δίδεται στις φιλοσοφικές και θεωρητικές συζητήσεις που αφορούν τη σχέση του ανθρώπου με τη φύση, τη ζωή και το σύμπαν, καθώς και σε κριτικές προσεγγίσεις που αφορούν τη σχέση επιστήμης και τέχνης/αισθητικής.

Η' εξάμηνο

Υποχρεωτικά 3 ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ και 1 ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

ή

2 ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ και 1 ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 001

Ειδικά Θέματα της Ιστορίας της Τέχνης: Διδακτική του Μοντερνισμού και διδακτική άσκηση φοιτητών σε σχολεία

Υπεύθυνος καθηγητής: Νίκος Δασκαλοθανάσης

Ανάθεση: Ανδρέας Ιωαννίδης

Εποπτεία διδακτικής άσκησης: Βαρβάρα Ρούσσου

Η θεωρητική τοποθέτηση είναι η ίδια με αυτήν της Διδακτικής της Ιστορίας της Τέχνης με τη διαφορά ότι θα ασχοληθούμε με τον Μοντερνισμό (Ιμπρεσιονισμό, Κυβισμό,

Νταντά, Εξπρεσιονισμό...) και τη Σύγχρονη Τέχνη. Περίοδος όπου το υποκείμενο-δημιουργός είναι περισσότερο ατομικής υφής και λιγότερο συλλογικής.

Όσοι/ες φοιτητές/τριες ενδιαφέρονται να αποκτήσουν παιδαγωγική επάρκεια προκειμένου να έχουν δικαίωμα διδασκαλίας της ιστορίας της τέχνης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και εφόσον έχουν παρακολουθήσει επιτυχώς τα μαθήματα «Παιδαγωγικά», «Ψυχολογία της Εκπαίδευσης», «Διαχρονικότητα της παιδαγωγικής επιστήμης στην εκπαιδευτική διαδικασία», «Διδακτική μεθοδολογία στην εκπαίδευση» και «Διδακτική της Ιστορίας της Τέχνης» που προσφέρονται σε προηγούμενα εξάμηνα σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών, οφείλουν να πραγματοποιήσουν διδακτική άσκηση σε σχολεία διάρκειας 16 ωρών.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 026

Αραβικός Πολιτισμός και Τέχνη

Ελένη Κονδύλη, Αναπλ. Καθηγήτρια ΕΚΠΑ (ανάθεση)

Το μάθημα στοχεύει σε μια βασική γνώση και προβληματισμό σχετικά με τον αραβικό πολιτισμό, με το Ισλάμ, και την τέχνη που συνήθως αποκαλούμε ισλαμική. Αναπτύσσονται θέματα και τίθενται ερωτήματα σχετικά με την παρουσία των Αράβων στο χωροχρόνο, την ανάδειξη του Ισλάμ από τον 7ο αι. μ.Χ. και μετά, το εξαιρετικό πολιτιστικό υπόστρωμα της περιοχής όπου καλλιεργήθηκε ο αραβικός πολιτισμός, τα πολιτικά και ιδεολογικά ρεύματα που επηρέασαν την τέχνη, τη σχέση των εικαστικών με τις άλλες τέχνες στον αραβικό κόσμο, την ανάπτυξη της ισλαμικής κοσμοθεωρίας και αισθητικής. Η διδασκαλία γύρω από τα θέματα αυτά θα στηρίζεται στη μαρτυρία της τέχνης και γενικά του υλικού πολιτισμού της περιοχής της Μεσογείου και της ευρύτερης Μέσης Ανατολής.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 021

Ιστορία και Θεωρία Εκθέσεων Μοντέρνας και Σύγχρονης Τέχνης

Νίκος Πεγιούδης (Πανεπ. υπότροφος)

Το μάθημα εξετάζει την ιστορία των εκθέσεων τέχνης από τον 19ο μέχρι τον 21ο αιώνα, εστιάζοντας στο ρόλο της έκθεσης ως θεσμού στην ιστορία της τέχνης και την καλλιτεχνική πρακτική. Στην πορεία του μαθήματος θα διατρέξουμε την ιστορία των Διεθνών Εκθέσεων και των γαλλικών Salons καθώς και της διοργάνωσης των πρώτων μονογραφικών εκθέσεων. Θα μελετήσουμε επίσης το ρόλο των εικονογραφημένων περιοδικών στη διάδοση της τέχνης σε ευρύτερα κοινωνικά στρώματα. Επιπλέον, θα

εξετάσουμε κριτικά τη λειτουργία των εκθέσεων ως διαμεσολαβητικού θεσμού στην πορεία προς την καθιέρωση της μοντέρνας τέχνης, αλλά και σύγχρονων καλλιτεχνικών κινήσεων ή μεμονωμένων καλλιτεχνών. Ποια η σχέση των κινημάτων της πρωτοπορίας με τη μεταρρύθμιση του θεσμού των εκθέσεων ή του σύγχρονου επιμελητή τέχνης με το μεταμοντέρνο; Ποια η σχέση των σύγχρονων εκθέσεων με την αγορά τέχνης και γενικότερα την οικονομία της αγοράς στο νεοφιλελευθερισμό; Πώς μεταμορφώνουν τους θεσμούς της τέχνης σύγχρονες προκλήσεις όπως η «άυλη τέχνη» και η ψηφιοποίηση;

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 028

Ο κοσμοπολιτισμός των ελληνιστικών χρόνων: Ο Ελληνικός Κόσμος από τον Αλέξανδρο έως και την πτώση των Ελληνιστικών Βασιλείων

Βασιλική Μπούρα (Πανελ. υπότροφος)

Το μάθημα έχει σκοπό να παρακολουθήσει τις εξελίξεις στον πολιτισμό και την τέχνη του ελληνικού και εξελληνισμένου κόσμου από τα τέλη του 4ου αιώνα π.Χ. έως και την κατάλυση του τελευταίου ελληνιστικού βασιλείου το 30 π.Χ. Κατά την περίοδο αυτή, η ελληνική γλώσσα αναδεικνύεται σε πρωτεύουσα γλώσσα επικοινωνίας και ο ελληνικός πολιτισμός μετασχηματίζεται μέσω της διάδρασής του με τον ρωμαϊκό κόσμο σε έναν οικουμενικό πολιτισμό με τα χαρακτηριστικά μιας πρώιμης παγκοσμιοποίησης. Πολλά φαινόμενα, όπως η δημιουργία μεγάλων αστικών κέντρων, ο κοσμοπολιτισμός, η τεχνολογική ανάπτυξη, η πολυπολιτισμικότητα, η ηγεμονία μεγάλων δυνάμεων, η υπονόμηση δημοκρατικών θεσμών, οι μετακινήσεις πληθυσμών και η θρησκευτική αναζήτηση, δίνουν ενδιαφέροντα ερεθίσματα για σύγχρονο προβληματισμό. Σε αυτό το πολιτισμικό πορτρέτο του Ελληνιστικού κόσμου, έμφαση θα δοθεί στις τέχνες (ενδεικτικά: μνημειακή και αρχιτεκτονική γλυπτική, πορτρέτο, η βασιλική εικονογραφία και τα μεγάλα μνημεία των ελληνιστικών βασιλείων, ψηφιδωτά, ζωγραφική και μικροτεχνία, ο ρόλος πόλεων όπως η Ρώμη και η Αλεξάνδρεια) και στα στοιχεία εκείνα που την καθιστούν διακριτή και ιδιαίτερη.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 030 ΔΕΝ ΘΑ ΔΙΔΑΧΘΕΙ

«Καλλιτέχνης ο, η»: ιστορία ενός επαγγέλματος στην Ελλάδα

Ελεονώρα Βρατσκίδου

Η διάλεξη πραγματεύεται την ανάδυση του εικαστικού καλλιτέχνη στην Ελλάδα του 19ου αιώνα ως νέας επαγγελματικής κατηγορίας που προϋποθέτει ένα σύνολο τεχνικών και διανοητικών δεξιοτήτων διαφορετικών από αυτών του παραδοσιακού τεχνίτη. Οι έννοιες του «καλλιτέχνη» και των «καλών τεχνών» δεν ήταν εδραιωμένες στον ελληνόφωνο κόσμο της Οθωμανικής αυτοκρατορίας πριν από την ίδρυση του ελληνικού κράτους το 1830-. Οι κοινωνικές πρακτικές που συνδέονται με την παραγωγή και κατανάλωση έργων τέχνης διαμορφώνονται κατά την κρίσιμη περίοδο της συγκρότησης του έθνους-κράτους, κυρίως μέσα από τη δράση του Σχολείου των Τεχνών, ενός θεσμού που υπήρξε, ιδιαίτερα κατά τις πρώτες δεκαετίες της λειτουργίας του, μοναδικό κέντρο καλλιτεχνικής εκπαίδευσης, χώρος εκθέσεων και παραγωγής κριτικού/θεωρητικού λόγου. Αναλύονται οι αξίες και οι αναπαραστάσεις που ορίζουν την εικόνα του καλλιτέχνη και συνολικότερα η συγκρότηση ενός συλλογικού φαντασιακού γύρω από την καλλιτεχνική δημιουργία μέσα από τη εξέταση ενός ποικίλου φάσματος πηγών, που διατρέχει τα πεδία της ιστορίας της τέχνης και της αισθητικής, της βιογραφίας αλλά και της λογοτεχνίας.

Δ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 507

Εικόνα και Λόγος

Νίκος Ερηνάκης (Πανεπ. υπότροφος)

Το μάθημα στοχεύει στη διερεύνηση της διαλεκτικής σχέσης ανάμεσα στην εικόνα και τον λόγο ως κομβικό θέμα αναζήτησης στο πλαίσιο τόσο της φιλοσοφίας της τέχνης όσο και της καλλιτεχνικής πρακτικής. Μέσα από ποικίλες αναφορές σε εικαστικούς καλλιτέχνες, λογοτέχνες και στοχαστές εξερευνάται η θέση και ο ρόλος της εικόνας στον λόγο και αντιστοίχως του λόγου στις εικαστικές τέχνες, εστιάζοντας στις διαφορετικές απόψεις περί σύγκλισης ή/και έντασης ανάμεσά τους, όπως και σε ζητήματα δημιουργικότητας, αυθεντικότητας και αυτονομίας αναφορικά με τη μεταξύ τους σχέση. Τούτων δοθέντων, προσεγγίζεται η πολυεπίπεδη συσχέτιση εικόνας και λόγου ως μορφές επεξεργασίας του πραγματικού μέχρι και τον 20ό αιώνα και του υπερπραγματικού στο σύγχρονο πλαίσιο της ύστερης νεωτερικότητας.

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 620

Εισαγωγή στην ιστορία και θεωρία του Κινηματογράφου

Ρέα Βαλντέν (ΠΔ 407/1980)

Στόχος του μαθήματος είναι να αποκτήσουν οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θεωρητικά εργαλεία ανάγνωσης φιλικού κειμένου, μέσα από παραδείγματα της ιστορίας του κινηματογράφου, επικεντρώνοντας στο ερώτημα του ύφους. Μελετούμε τον κινηματογράφο ως γλώσσα, υπενθυμίζοντας τη σχέση του με το κοινωνικο-ιστορικό του πλαίσιο, καθώς και τις τεχνολογίες που τον υποστηρίζουν. Προσεγγίζουμε την κινηματογραφική ταινία ως σημαίνοντα μηχανισμό: τι λέει και πώς το λέει. Από τη μια, αναλύουμε τη δομή των σημασιών μια ταινίας, τις ισοτοπίες και τους κώδικες. Από την άλλη, αναζητούμε το σύστημα των στοιχείων που συναποτελούν το ύφος της. Θέτουμε διαρκώς το ερώτημα του ύφους: ως το νήμα που συνδέει τις ταινίες ενός ιστορικού κινήματος ή μιας δημιουργού, αλλά και ως το πλέγμα που δημιουργεί το σύμπαν μιας ταινίας. Το μάθημα αρθρώνεται γύρω από κάποια βασικά ζητήματα της γλώσσας του κινηματογράφου, που μελετώνται παράλληλα με σημαίνουσες στιγμές-κινήματα της ιστορίας του, επαναφέροντας συνεχώς το ερώτημα του ύφους. Μελετούμε το πώς παράγεται η σημασία στον κινηματογράφο, και πώς διαφέρει από τη λεκτική επικοινωνία, καθώς και τη σχέση αναπαράστασης και κατασκευής, τους χειρισμούς του προ-φιλικού, τα στοιχεία της κινηματογραφικής φωτογραφίας, τη λειτουργία του μοντάζ και του ήχου, τη λειτουργία της αφήγησης, τον κινηματογραφικό χώρο και χρόνο. Διερευνούμε τις εντάσεις ανάμεσα στο ρητό και το άρρητο, στο συνειδητό και το ασυνείδητο, στο περιεχόμενο και τη μορφή. Μελετούμε τις συμβάσεις, αλλά και την εξέλιξη των τεχνικών ρήξης αυτές. Αντλούμε τα παραδείγματά μας από την ιστορία του κινηματογράφου, από ταινίες μυθοπλασίας και ντοκιμαντέρ, ταινίες αφηγηματικές και μη, αμφισβητώντας το αυτονόητο των διαχωριστικών γραμμών. Η θεωρητική πλευρά αποτελείται από σύντομες διαλέξεις, που συνοδεύονται από προβολές αποσπασμάτων κινηματογραφικών ταινιών με παράλληλη ανάλυση, και συζήτηση μέσα στην τάξη γύρω από συγκεκριμένα ερωτήματα.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 206

Ιστοριογραφικές Προσεγγίσεις στην Ευρωπαϊκή Ζωγραφική του 17ου Αιώνα

Ναυσικά Λιτσαρδοπούλου

Στο σεμινάριο αυτό παρουσιάζονται σημαντικές θεωρίες και κριτικές τοποθετήσεις του 17^{ου} αιώνα, με κύριους εκπροσώπους τους Karel van Mander, Roger de Piles, Joachim von Sandrart, André Félibien, και με κεντρικό πεδίο αναφοράς τη ζωγραφική των Κάτω

Χωρών του 17^{ου} αιώνα. Ενδεικτικά, από τον 18^ο αιώνα συζητούνται οι σχετικές θέσεις του Diderot, από τον 19^ο αιώνα παρουσιάζονται οι απόψεις των Delacroix και Baudelaire, ενώ μελετώνται επίσης διαφορετικές σύγχρονες μεθοδολογικές προσεγγίσεις στη θεωρία και στην εικαστική παραγωγή του 17^{ου} αιώνα (Eddy de Jongh, Eric Jan Sluijter, Ivan Gaskell, Herman Roodenburg, Celeste Brusati, Elizabeth Honig, Walter Melion, Svetlana Alpers, John Michael Montias κ.ά.). Πολλές από τις θέσεις αυτές εξετάζονται απέναντι στο μοντέλο του Panofsky και τη μέθοδο της συμβολικής αποκωδικοποίησης του περιεχομένου των έργων.

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ-916

Δι-εικονικότητα στην εικονογραφημένη αφήγηση

Γιάννης Κουκουλάς (Πανεπ. υπότροφος)

Δεσπόζουσα θέση στη σύγχρονη θεωρία της λογοτεχνίας καταλαμβάνει η έννοια της διακειμενικότητας (Julia Kristeva, Gerard Genette κ.ά.) μέσω της οποίας εξετάζονται οι πολλαπλές διασυνδέσεις των κειμένων με προγενέστερα και μεταγενέστερα (μετακειμενικότητα, αρχικειμενικότητα, υπερκειμενικότητα, μεταδιακειμενικότητα, παρακειμενικότητα κ.ά), επιτρέποντας την επινόηση ταξινομικών όρων και τον εντοπισμό εκλεκτικών συγγενειών μεταξύ έργων (προσαρμογή, διασκευή, ιδιοποίηση, παρωδία, ειρωνεία, παστίς, κολλάζ, σπουφ, τράβεστι, μπουρλέσκ κ.ά.). Με ανάλογο τρόπο η ερμηνεία και ανάλυση των εικόνων απαιτεί αντίστοιχα εργαλεία με στόχο τη διεικονική προσέγγιση όπως αυτή περιγράφεται από την Margaret Rose, την Linda Hutcheon κ.ά.

Μια τέχνη που η φύση της εδράζεται σ' αυτήν ακριβώς την επικοινωνία είναι τα κόμικς στα οποία ο λόγος και η εικόνα συνυπάρχουν με πολλαπλασιαστικό και όχι αθροιστικό τρόπο συνθέτοντας αφηγήσεις. Γενικευμένη πρακτική των τελευταίων δεκαετιών από πολλούς δημιουργούς κόμικς αποτελούν οι διακειμενικές και διεικονικές εικονογραφημένες αφηγήσεις που επικοινωνούν με προγενέστερες εικόνες και κείμενα μέσω πολυδαίδαλων ιστών αλληλοσυσχέτισης. Αυτές οι μεταμυθοπλαστικές αφηγήσεις αποτελούν ένα αχαρτογράφητο πεδίο εφαρμογής διακειμενικών και διεικονικών πρακτικών που θα εξεταστούν στο συγκεκριμένο μάθημα.

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ-902

Ηθογραφία στην ελληνική τέχνη και λογοτεχνία στο γύρισμα του 19ου αιώνα

Σοφία Ντενίση

Η διεύρυνση της οπτικής των φοιτητών με την συνεξέταση λογοτεχνικών και εικαστικών έργων τα οποία σύμφωνα με τις ιστορίες της λογοτεχνίας ή τις ιστορίες της τέχνης καθώς και με εξειδικευμένες μελέτες για το θέμα έχουν χαρακτηριστεί ως έργα ηθογραφικά. Η προσεκτική προσέγγιση των έργων των δύο γνωστικών πεδίων φανερώνει την πολυπλοκότητα του φαινομένου και τη μεγάλη σύγχυση που συχνά παρατηρείται στις σχετικές μελέτες, όπου χρησιμοποιούνται οι ίδιοι όροι για να εκφράσουν συναφή όχι όμως όμοια φαινόμενα. Τα εικαστικά έργα θα εξεταστούν μέσα στο πλαίσιο αντίστοιχων ευρωπαϊκών αναζητήσεων της ίδιας (τέχνη Biedermeier) ή παλαιότερων περιόδων (Ολλανδική τέχνη). Το μάθημα θα εξελιχθεί σε μια σειρά διαλέξεων, οι οποίες θα θέσουν τα βασικά ζητήματα τα οποία προκύπτουν, όταν συνεξεταστεί το θέμα της ηθογραφίας στη νεοελληνική τέχνη και λογοτεχνία. Τα ζητήματα αυτά στη συνέχεια θα διερευνηθούν μέσω της συζήτησης η οποία θα ακολουθήσει τις παρουσιάσεις των εργασιών των φοιτητών, οι οποίες θα αναλύουν αντιπροσωπευτικά ηθογραφικά λογοτεχνικά έργα, καθώς και τα αντίστοιχα εικαστικά έργα της περιόδου ώστε να καταστεί σαφές τι είναι ηθογραφικό για τα δύο πεδία, οι ομοιότητες και οι διαφορές.

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 207

Το μεσαιωνικό εικονογραφημένο βιβλίο: Σύγχρονες ερευνητικές και ερμηνευτικές προσεγγίσεις

Καλλιρρόη Λινάρδου

Σκοπός του ειδικού μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών στη μελέτη των Μεσαιωνικών εικονογραφημένων χειρογράφων και τα προβλήματα που σχετίζονται με την κατανόησή τους (Προβλήματα μεθόδου και προσέγγισης, Σχέση λόγου και εικόνας, Η μαρτυρία των χειρογράφων για τους δημιουργούς και το αναγνωστικό κοινό τους, Νοηματοδότηση και ερμηνεία παραδειγμάτων ιδιάζουσας εικονογράφησης, Ανταλλαγές μεταξύ Ανατολής και Δύσης).

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 202

Τέχνη και Μέσα: Προβλήματα Ιστοριογραφίας της Τέχνης

Χριστίνα Δημακοπούλου (Πανεπ. υπότροφος)

Εισαγωγή στις ψηφιακές μορφές τέχνης και την ιστορία τους στην Ελλάδα και στην Ευρώπη. Α. Εισαγωγή στις πειραματικές τεχνικές της σύγχρονης τέχνης του 1960 με έμφαση στη στροφή στο Video. Β. Η στροφή στα «νέα μέσα» και το ζήτημα της ιστοριογραφίας των νέων μορφών τέχνης σε σχέση με την ιστορία της σύγχρονης τέχνης.

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 910

Σύγχρονες επιμελητικές πρακτικές

Κάτια Παπανδρεοπούλου (Πανεπ. υπότροφος)

Οι σύγχρονες επιμελητικές πρακτικές απαιτούν τόσο μια πιο διεπιστημονική προσέγγιση, όσο και κοινωνική ευαισθησία. Από τα ζητήματα έμφυλης ή φυλετικής εκπροσώπησης έως την επαναθεώρηση των μουσείων και των συλλογών υπό το σύγχρονο αντι-αποικιακό πρίσμα, το τέλος του 20ού και οι αρχές του 21ου αιώνα επέφεραν σημαντικές ανακατατάξεις στην επιμέλεια εκθέσεων που σχετίζονται τόσο με πολιτικά ζητήματα όσο και με τον κοινωνικό ακτιβισμό. Ζητήματα έμφυλης ταυτότητας, υπο-εκπροσωπημένων ομάδων, αλλά και η τάση της απο-αποικιοποίησης συλλογών, θεσμών και μουσείου των τελευταίων ετών, χρήζουν ιδιαίτερης εξέτασης. Το σεμινάριο συνδυάζει θεωρητική και εφαρμοσμένη προσέγγιση των παραπάνω θεματικών μέσα από τη μελέτη πρόσφατων εκθέσεων, μπιενάλε ή documenta.

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΠΤΥ

Η πτυχιακή εργασία επικεντρώνεται σε ένα από τα γνωστικά αντικείμενα που θεραπεύει το Τμήμα, η εκπόνησή της είναι προαιρετική και αντιστοιχεί σε μία Διάλεξη και ένα Σεμινάριο (7 + 9 = 16 ECTS). Το κείμενο πρέπει να έχει έκταση 10.000 – 12.000 λέξεις (με τις υποσημειώσεις). Ο φοιτητής δηλώνει υποχρεωτικά με αίτησή του στη Γραμματεία έως τρεις (3) βδομάδες μετά την έναρξη του Η' εξαμήνου το όνομα του επιβλέποντος με τον οποίο πρέπει να έχει έρθει ήδη σε σχετική συμφωνία. Στο περιεχόμενο της αίτησης περιλαμβάνονται: ο ακριβής τίτλος της πτυχιακής, ο επιβλέπων καθηγητής, η περίοδος υποστήριξης της πτυχιακής (εαρινή ή φθινοπωρινή εξεταστική περίοδος), σχέδιο έρευνας (περίπου 500 λέξεις) με ενδεικτική βιβλιογραφία, καθώς και η σχετική συγκατάθεση και υπογραφή της αίτησης από τον

επιβλέποντα. Η πτυχιακή εργασία υποστηρίζεται από το φοιτητή προφορικό σε τακτή ημερομηνία είτε κατά την εαρινή είτε κατά τη φθινοπωρινή εξεταστική περίοδο ενώπιον Τριμελούς Επιτροπής, που ορίζεται κατόπιν εισήγησης του επιβλέποντος με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Εάν ο βαθμός της εργασίας είναι κατώτερος της βάσης πέντε (5), ο φοιτητής πρέπει είτε να τη δηλώσει και να την εκπονήσει εκ νέου, είτε να επιλέξει αντ' αυτής μια (1) Διάλεξη και ένα (1) Σεμινάριο Η' εξαμήνου. Τρία αντίτυπα της πτυχιακής εργασίας κατατίθενται από το φοιτητή στη Γραμματεία μία εβδομάδα τουλάχιστον πριν την υποστήριξη (η ηλεκτρονική υποβολή της εργασίας είναι δυνατή, όχι όμως υποχρεωτική), ενώ δύο (2) αντίτυπα της εργασίας -ένα (1) σε έντυπη και ένα (1) σε ηλεκτρονική μορφή- μετά τις όποιες διορθώσεις έχουν ζητηθεί από την Τριμελή Επιτροπή, κατατίθενται μέσα σε διάστημα ενός (1) μηνός μετά την υποστήριξη στη Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος.

Για αναλυτικές **Προδιαγραφές Πτυχιακής Εργασίας** πατήστε [εδώ](#).

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Τα σεμινάρια του Τμήματος ΘΙΣΤΕ είναι εβδομαδιαία, τρίαωρα μαθήματα, κατ' επιλογήν υποχρεωτικά, τα οποία προσφέρονται στο 3^ο και 4^ο έτος σπουδών. Κάθε σεμινάριο έχει διάρκεια ενός ακαδημαϊκού εξαμήνου. Στόχος τους είναι να εξοικειώσουν ένα μικρό αριθμό φοιτητών –ελάχιστος αριθμός εγγεγραμμένων φοιτητών τρεις και μέγιστος εικοσιπέντε- με τις βασικές αρχές της έρευνας μέσω της συγγραφής επιστημονικών εργασιών. Το αντικείμενο των σεμιναρίων είναι εξειδικευμένο και εστιασμένο στην πραγμάτευση σε βάθος επιστημονικών θεμάτων που άπτονται του γνωστικού πεδίου που καλύπτει το κάθε σεμινάριο. Η δήλωση παρακολούθησης του σεμιναρίου γίνεται από τον εκάστοτε φοιτητή απευθείας στον υπεύθυνο διδάσκοντα μέχρι και τη δεύτερη εβδομάδα από την έναρξη των μαθημάτων. Σύμφωνα με σχετικές αποφάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος:

1. Η παρακολούθηση των σεμιναρίων είναι υποχρεωτική και επιτρέπονται μέχρι τρεις απουσίες.
2. Σε ειδικές περιπτώσεις σοβαρού κωλύματος ή αντικειμενικής δυσκολίας ανταπόκρισης στην παραπάνω υποχρέωση (ασθένεια, επαγγελματική

δυσκολία) θα πρέπει –είτε κατά την έναρξη των μαθημάτων (όταν το κώλυμα είναι προβλέψιμο) είτε αμέσως μόλις προκύψει αυτό– ο φοιτητής να έρθει σε συνεννόηση με τον υπεύθυνο διδάσκοντα για να βρεθεί η βέλτιστη, κατά περίπτωση, δυνατή λύση, ώστε να μη χαθεί το μάθημα.

3. Οι διδάσκοντες δηλώνουν στη Γραμματεία τα ονόματα των φοιτητών που παρακολουθούν τα σεμινάρια, τρεις εβδομάδες από την έναρξη του αντίστοιχου εξαμήνου.

Ως προς τη δομή των μαθημάτων επισημαίνεται ότι, κατά κανόνα, προηγούνται εισαγωγικές εισηγήσεις του εκάστοτε διδάσκοντα, προκειμένου να γίνουν σαφείς τόσο οι θεματικοί άξονες του σεμιναρίου όσο και ζητήματα που αφορούν στη συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας. Ο κάθε φοιτητής επιλέγει σε συνεργασία με τον διδάσκοντα ένα θέμα με βάση το οποίο θα συγγράψει την εργασία του, η οποία θα πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ 3.000 και 4.000 λέξεων. Επίσης, κατά κανόνα, σε τακτή ημερομηνία, η οποία προκαθορίζεται από τον διδάσκοντα μετά την παράδοση των θεμάτων, ο φοιτητής προβαίνει σε προφορική παρουσίαση της εργασίας του –ανάλογα με τον βαθμό στον οποίο έχει προχωρήσει την επεξεργασία του θέματός του– ενώπιον των υπολοίπων φοιτητών που παρακολουθούν το σεμινάριο και ακολουθεί συζήτηση. Αποτελεί προϋπόθεση για τη συζήτηση οι φοιτητές να έρχονται προετοιμασμένοι σε κάθε συνάντηση, έχοντας προηγουμένως μελετήσει τη βιβλιογραφία που θα έχει ενδεχομένως υποδείξει ο διδάσκων.

Η γραπτή εργασία παραδίδεται εμπρόθεσμα στον διδάσκοντα είτε κατά την πρώτη είτε κατά τη δεύτερη εξεταστική περίοδο. Η μη παράδοση της εργασίας κατά την τακτή ημερομηνία συνεπάγεται την αποτυχία στο μάθημα και την εκ νέου παρακολούθηση το προσεχές εξάμηνο του ίδιου –εάν προσφέρεται– ή άλλου σεμιναρίου. Ο βαθμός του σεμιναρίου εξαρτάται από την ποιότητα της προφορικής παρουσίασης και του περιεχομένου της γραπτής εργασίας και από την ενεργό συμμετοχή του φοιτητή στις συζητήσεις, οι οποίες αφορούν τα ερευνητικά ζητήματα που τέθηκαν στο πλαίσιο του σεμιναρίου.

ERASMUS

Κωδικοί Erasmus

Για εξερχόμενους φοιτητές / For outgoing students:

E-ΙΣΘΕΤΑ 001-499 «Ειδικά θέματα ιστορίας της τέχνης και της αρχιτεκτονικής»

E-ΦΙΤΑΕ 500-999 «Ειδικά θέματα φιλοσοφίας της τέχνης και ανθρωπιστικών επιστημών».

Για εισερχόμενους φοιτητές / For incoming students:

E-AHT-101 Art History in Greek Context I / 5th semester (winter) / 7 ECTS

(Παν/κός υπότροφος / Academic scholar)

Brief overview of Greek art and civilization, past to present. Emphasis is given to the developments arising from the beginning of the modern Greek state in the nineteenth century and the relation of Greek artistic production to European and international movements. Visits to museums in Athens and other locations, as well as collaboration with art studios within the Athens School of Fine Arts.

E-AHT-102 Art History in Greek Context II / 6th semester (spring) / 7 ECTS

(Παν/κός υπότροφος / Academic scholar)

Brief overview of Greek art and civilization, with emphasis on the contemporary artistic scene in Greece. The social, political and economic developments of the last decades, culminating in the so-called Greek crisis of the early 21st century, are examined in relation to artistic production at both local and global levels. The course covers the contribution of contemporary international exhibitions and forums (Athens Biennale, Thessaloniki Biennale, Documenta 14 "Learning from Athens" etc.), as well as the rise of local self-organised artistic communities and events.

E-AHT-103 Art Theory and Practice / 8th semester (spring) / 7 ECTS

(Παν/κός υπότροφος / Academic scholar)

The course aims to give an overview of contemporary theory which has influenced and interacted with artistic practice. Specific movements such as Fluxus, The Situationists, Institutional Theory and Critique, the Anthropological Turn, the

Archival Turn etc., and theorists (Jameson, Debord, Deleuze & Guatarri, Agamben, de Certeau, Bourriaud et al.) will be examined through their texts and connection to the contemporary art scene, including the Greek art scene.